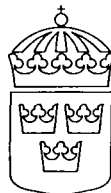

Regeringens proposition

1992/93:34

Märkning av hushållsapparater

Prop.
1992/93:34

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Vid regeringssammanträdet har chefen för Civildepartementet varit föredragande.

Stockholm den 8 oktober 1992

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Inger Davidson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen behandlas frågan om att anpassa svensk rätt till tre direktiv som har utfärdats inom EG i fråga om märkning av hushållsapparater och som Sverige genom EES-avtalet åtar sig att införliva med svensk rätt.

I propositionen läggs fram förslag till en lag om märkning av hushållsapparater. Genom lagen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att vissa hushållsapparater skall märkas med information om energiförbrukning och om luftburet buller. Regeringen bemyndigas också att meddela föreskrifter om tillsynen över att de föreskrifter som har meddelats med stöd av ett bemyndigande i lagen följs.

Lagen föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

1 Ärendet och dess beredning

Ett gemensamt ministermöte mellan EG och EFTA-länderna i Luxemburg i april 1984 resulterade i den s.k. Luxemburgdeklarationen. Deklarationen lade den politiska grunden för ett utvidgat samarbete mellan EG och EFTA:s medlemsländer i syfte att skapa ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES), där det skall råda fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer.

Under år 1990 inleddes förhandlingar för att förverkliga samarbetsområdet. Förhandlingarna om bl.a. ett EES-avtal slutfördes under våren 1992. EES-avtalet undertecknades den 2 maj 1992 och skall under året godkännas av EG och av parlamenten i EG- och EFTA-länderna för att träda i kraft den 1 januari 1993. Avtalet innehåller bestämmelser som kan tillämpas om tidplanen för avtalets godkännande inte håller.

Regeringen har i propositionen (1991/92:170) om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) förelagt riksdagen EES-avtalet för godkännande. Vissa särfrågor avsågs dock bli behandlade i särskilda lagpropositioner till riksdagen under hösten 1992. En sådan fråga är märkning av hushållsapparater (jfr prop. 1991/92:170 bilaga 12).

Inom Civildepartementet har under våren 1992 upprättats promemorian (Ds 1992:48) Märkning av hushållsapparater – en EG-anpassning till följd av EES-avtalet. Promemorians lagförslag framgår av *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna och en sammanställning av remissyttrandena finns i *bilaga 2*.

EES-avtalet omfattar bl.a. tre direktiv om märkning av hushållsapparater. För att i enlighet med EES-avtalet uppfylla kraven enligt bestämmelserna i direktiven föreslår regeringen i denna propositionen en lag om märkning av hushållsapparater. Lagförslaget innehåller föreskrifter om bl.a. överklagande, som formellt ligger inom Lagrådets granskningsområde. Lagförslaget är emellertid av sådan beskaffenhet att *Lagrådets* hörande skulle sakna betydelse.

Den följande framställningen inleds i avsnitt 2 med en kort redogörelse för EES-avtalet och svensk rätt. Därefter behandlas i avsnitt 3 EG-direktiven om märkning av hushållsapparater. I avsnitt 4 följer en redogörelse för förhållandena i Sverige i fråga om märkning av hushållsapparater och övervägs frågan om anpassningen av svensk rätt till EG:s regler. I avsnitt 5 redovisas förslagets kostnadskonsekvenser. Slutligen i avsnitten 6 och 7 tas upp och kommenteras propositionens lagförslag.

2 EES-avtalet och svensk rätt

Genom EES-avtalet (artikel 7) förbinder sig Sverige och övriga EFTA-länder att i respektive lands rättsordning införliva stora delar av EG:s regelverk i sin rättsordning.

EES-avtalet består av en huvuddel som motsvarar den primära EG-rätten, dvs. Romfördraget med följdförfattningar. I avtalets huvuddel finns också bestämmelser om samarbetets mål och medel samt om gemensamma organ för beslutsfattande, samråd, administration och utveckling. I bilagor till avtalet finns införd den sekundära rätten, dvs. direktiv, förordningar, beslut och rekommendationer. I avtalet tillämpas en hänvisningsteknik som innebär att reglerna i den sekundära rätten inte återges i fulltext utan i form av en uttömmande uppräkningslista av alla relevanta rättsakter.

I EES-avtalets bilaga II (Tekniska föreskrifter, standarder, provning och certifiering) finns i avsnitt IV tre direktiv som rör hushållsapparater, nämligen:

1. Rådets direktiv 79/530/EEG av den 14 maj 1979 om märkning som anger hushållsapparaters energiförbrukning.
2. Rådets direktiv 79/531/EEG av den 14 maj 1979 om tillämpning på elektriska ugnar av direktiv 79/530/EEG om märkning som anger hushållsapparaters energiförbrukning.
3. Rådets direktiv 86/594/EEG av den 1 december 1986 om luftburet buller från hushållsapparater.

Rättsakterna i svensk översättning fogas till denna proposition som *bilaga 3-5*.

3 EG-direktiv om märkning av hushållsapparater

3.1 Hushållsapparaters energiförbrukning

I en resolution av den 17 december 1974 rörande ett åtgärdsprogram för gemenskapen om det rationella utnyttjandet av energi (EGT nr C153, 9.7.1975) slår EG:s ministerråd fast att varje steg på vägen mot en mer effektiv användning av energin innebär fördelar för miljön.

På grundval av 1974 års program antog EG:s ministerråd år 1979 direktiv 79/530/EEG om märkning som anger hushållsapparaters energiförbrukning, i fortsättningen benämnt *energidirektivet* (jfr bilaga 3). Vidare antog rådet direktiv 79/531/EEG om tillämpning på elektriska ugnar av direktiv 79/530/EEG om märkning som anger hushållsapparaters energiförbrukning, i fortsättningen benämnt *genomförandedirektivet* (jfr bilaga 4).

Energidirektivets syfte och innehåll

I ingressen till energidirektivet framhålls att det är viktigt att Europeiska ekonomiska gemenskapen beslutar om åtgärder för en rationell användning och besparing av energi för att minska problemen med tillgången av kolväten. Varje förbättring i en rationell energianvändning anses gynna miljön i stort.

Enligt ingressen bör allmänheten på ett så begripligt och enhetligt sätt som möjligt upplysas om olika hushållsapparaters specifika energiförbrukning.

Korrekt, relevant och jämförbar information förväntas påverka allmänheten att välja apparater som förbrukar mindre energi. Detta antas i sin tur leda till att tillverkarna anstränger sig att minska energiförbrukningen hos de apparater som de tillverkar.

I ingressen sägs vidare att en situation där informationen lämnas på olika sätt kan skapa icke tullmässiga handelshinder för hushållsapparater inom gemenskapen.

I enlighet med vad som har uttalats i ingressen sägs i *artikel 1* i energidirektivet att direktivet syftar till att i fråga om vissa typer av hushållsapparater harmonisera nationella föreskrifter. Det är fråga om föreskrifter som avser skyldighet att lämna information, särskilt i form av märkning, om energiförbrukning och viss kompletterande information. Direktivet omfattar hushållsapparater för uppvärmning av vatten, ugnar, kylskåp och frysar, tvättmaskiner, TV-apparater, diskmaskiner, torktumlare samt strykmaskiner.

Energidirektivet förutsätter att särskilda genomförandedirektiv beslutas för var och en av de typer av hushållsapparater som direktivet omfattar. Information om hushållsapparaters energiförbrukning skall anges i enlighet med de standarder och metoder som läggs fast i sådana genomförandedirektiv (*artikel 2*). Hittills har bara ett genomförandedirektiv beslutats, nämligen det om elektriska ugnar.

Medlemsstaterna får enligt energidirektivet inte förbjuda eller begränsa marknadsföringen av hushållsapparater på grund av märkning som anger apparaternas energiförbrukning, om märkningen stämmer överens med bestämmelserna i direktivet och i genomförandedirektiven (*artikel 4, punkt 1*).

Redovisning av energiförbrukningen

Energidirektivet innehåller allmänna bestämmelser om hur information om energiförbrukningen skall lämnas på hushållsapparater.

Direktivet ger medlemsstaterna en möjlighet att föreskriva att alla tillverkare eller importörer som marknadsför sådana hushållsapparater som anges i genomförandedirektiven skall tillhandahålla etiketter i enlighet med direktivet (*artikel 3, punkt 1*).

De etiketter som tillverkarna eller importörerna tillhandahåller skall anbringas på hushållsapparaterna senast när de ställs ut till försäljning. Saknas etiketter får återförsäljaren begära att tillverkaren eller importören tillhandahåller sådana. Etiketterna skall fästas på den plats som anges i ett genomförandedirektiv eller annars på en väl synlig plats (*artikel 3, punkt 2*).

Hur etiketten skall utformas med avseende på storlek, färg och layout anges i tre bilagor till energidirektivet. I bilaga 1 anges bl.a. att formatet på etiketten får ändras om andra data också förs in. Det kan gälla mätvärden eller godkännanden avseende vattenförbrukning och ljudnivå, som kan komma att krävas på grund av andra direktiv. Formen och storleken på den etikett som anger energiförbrukningen samt den symbol som skall finnas på etiketten framgår av bilagorna 2 och 3 till direktivet.

Energidirektivet ålägger medlemsstaterna att vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att varje etikett som anger energiförbrukningen i alla avseenden uppfyller direktivens krav. Medlemsstaterna skall förbjuda eti-

ketter, märkningar, symboler eller påskrifter som inte uppfyller kraven i energidirektivet eller i genomförandedirektiven. Detta gäller också i de fall när en medlemsstat inte har infört en obligatorisk märkning (*artikel 9*).

Kontroller

Energidirektivet bygger bl.a. på förutsättningen att märkningen på hushållsapparater skall anses uppfylla de krav som anges i direktivet och i genomförandedirektiven, om de har försetts med vederbörlig etikett (*artikel 4, punkt 2*).

Riktigheten av uppgifter om en hushållsapparats energiförbrukning kan dock enligt direktivet prövas genom stickprovskontroller efter det att apparaten har ställts ut till försäljning.

De närmare metoderna för stickprovskontroller anges i genomförandedirektiven (jfr bilaga 1 till genomförandedirektivet).

Genomförandedirektivet om elektriska ugnar

Genomförandedirektivet (jfr bilaga 4) omfattar information om energiförbrukningen i elektriska ugnar med strålvärme. Direktivet tillämpas både på fristående ugnar och på ugnar som ingår i en kombinerad hushållsinstallation såsom en spis (*artikel 1*).

I bilaga 1 till genomförandedirektivet anges hur informationen om elektriska ugnars energiförbrukning skall utformas och på vilken standard som mätvärdena skall baseras. Vidare framgår av bilagan hur kontrollen av de på etiketten uppgivna värdena för elförbrukning skall utföras.

Pågående direktivarbete inom EG

Energidirektivet och genomförandedirektivet har fått dåligt genomslag inom EG. Implementering har skett bara i några få EG-stater, t.ex. i Danmark. Anledningen till detta är sannolikt att ugnar inte är någon central produkt i hushållens energikonsumtion.

Eftersom några harmoniserade mätmetoder ännu inte föreligger har genomförandedirektiv för några andra hushållsapparater än ugnar inte åstadkommit. Tyskland har emellertid infört egna bestämmelser på området. Inom EG bereds för närvarande förslag till direktiv om obligatorisk energimärkning av hushållsapparater.

3.2 Buller från hushållsapparater

EG:s ministerråd antog år 1986 direktiv 86/594/EEG om luftburet buller från hushållsapparater, i fortsättningen benämnt *bullerdirektivet* (jfr bilaga 3).

I ingressen till direktivet hänvisas till EG:s handlingsprogram för miljön från år 1973 (EGT nr C 112, 20.12.1973) respektive år 1977 (EGT nr C 139, 13.6.1977) där man betonar hur viktigt problemet med bullerstörningar är och framhåller ett samlat behov av åtgärder mot källan till bullret.

Enligt ingressen bör allmänheten på ett så lättförståeligt och enhetligt sätt

som möjligt informeras om bullernivåer från hushållsapparater. Allmänheten förväntas med ledning av korrekt, relevant och jämförbar information välja mindre bullriga apparater. Detta antas i sin tur leda till att tillverkarna anstränger sig att sänka ljudnivån på de apparater som de tillverkar.

Bullerdirektivet innehåller bestämmelser om hur information om bullernivåer skall redovisas, om hur bullernivån skall mätas och om tillsynen.

Medlemsstaterna får enligt direktivet inte vägra, förbjuda eller begränsa marknadsföringen och försäljningen av hushållsapparater på grund av den information om bullernivåer som lämnas, om den stämmer överens med direktivets krav (*artikel 5, punkt 1*). Medlemsstaterna skall vidare anse att den publicerade informationen om luftburet buller överensstämmer med direktivets bestämmelser (*artikel 5, punkt 2*).

Bullerdirektivets tillämpningsområde

Bullerdirektivet är tillämpligt på hushållsapparater som bjuds ut till försäljning i ett medlemsland.

Med en *hushållsapparat* förstås enligt direktivet varje maskin, del av maskin eller installation som har tillverkats för huvudsaklig användning i bostäder, inklusive källare, garage och andra uthus. Direktivet gäller i synnerhet hushållsapparater för underhålls- och rengöringsändamål, tillredning och lagring av matvaror, produktion och distribution av värme och kyla, luftkonditionering samt andra apparater som inte används yrkesmässigt (*artikel 2 a*).

Direktivet gäller dock inte hushållsapparater som uteslutande är avsedda för industriell eller yrkesmässig användning. Vidare undantas apparater som ingår som integrerade delar av en byggnad eller dess installationer, såsom utrustning för luftkonditionering, uppvärmning och ventilation (utom hushållsfläktar, spisfläktar och fristående uppvärmningsanordningar), oljebrännare för central uppvärmning och pumpar för vatten- och avloppsanläggningar. Direktivet är inte heller tillämpligt på elektroakustiska apparater eller på delar av utrustning såsom motorer (*artikel 1, punkt 2*).

Redovisningen av bullernivåer

Bullerdirektivet innehåller alltså bestämmelser som syftar till att information om luftburet buller från hushållsapparater skall redovisas på enhetligt sätt inom EG.

Direktivet ställer dock inte upp några krav på att information om bullernivåer från hushållsapparater skall lämnas, men ger medlemsstaterna en möjlighet att föreskriva en sådan skyldighet i fråga om vissa slag av hushållsapparater (*artikel 3, punkt 1 första stycket*). Hittills har inte något EG-land infört krav på obligatorisk märkning.

Också i de fall när informationen om bullernivån lämnas frivilligt på hushållsapparaterna, skall den uppfylla direktivets allmänna krav och därmed vara baserad på enhetliga metoder för mätning och publicering. Det ankommer på tillverkaren att se till att korrekt information lämnas. Driver tillverkaren sin rörelse utanför gemenskapen faller denna skyldighet i stället på

dén som inom EG har etablerat sig som importör av hushållsapparaterna (*artikel 3, punkt 1 andra och tredje styckena och punkt 2*).

Om det för hushållsapparaterna finns krav på märkning med någon annan information, t.ex. om energiförbrukningen enligt direktiv 79/530/EEG (jfr avsnitt 3.1), skall informationen om bullernivån lämnas på samma etikett (*artikel 4*).

Mätmetoder

Bullerdirektivet definierar vissa krav i fråga om vad som skall mätas och gränsen för mätosäkerheten (*artikel 6*).

Bullerdirektivet bygger bl.a. på förutsättningen att den information som lämnas om bullernivåer för hushållsapparater stämmer överens med direktivets bestämmelser. Medlemsstaterna skall förutsätta att kraven är uppfyllda och att kontrollerna är riktigt gjorda, om mätningarna för att bestämma bullernivån har utförts i enlighet med nationella standarder som inbegriper harmoniserade standarder som har offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Om det inte finns någon harmoniserad standard, skall mätningarna och kontrollerna godtas, om de utförts enligt sådana nationella standarder och tekniska föreskrifter som är godkända enligt en i direktivet angiven procedur (*artikel 8*).

Tillsyn

Riktigheten av lämnad information om bullret från en hushållsapparat kan prövas genom stickprovskontroller, dock först sedan apparaterna har bjudits ut till försäljning (jfr *artikel 5, punkt 2*).

I bullerdirektivet ges bestämmelser om hur kontrollen skall genomföras (*artikel 6, punkt 2*).

Enligt direktivet skall medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att tillverkaren eller importören rättar en information som vid kontroll visar sig vara felaktig, om tillverkaren eller importören inte väljer att återkalla de felaktigt märkta apparaterna från marknaden (*artikel 7*).

4 Den svenska anpassningen

4.1 Behovet av anpassning

Regeringens bedömning: För att Sverige skall kunna uppfylla sina förpliktelser enligt EES-avtalet, måste EG-direktiven om märkning av hushållsapparater transformeras till svenska föreskrifter på området.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning (promemorian s. 15).

Remissinstanserna lämnar promemorians bedömning utan erinran.

Skälen för regeringens bedömning: EES-avtalet innebär att Sverige och

övriga EFTA-länder åtar sig att ta över EG:s gemensamma föreskrifter och produktkrav, principen att erkänna nationella likvärdiga regler (den s.k. Cassis de Dijon-principen) samt EG:s system för att fastställa hur produkter skall provas, kontrolleras och märkas.

De aktuella direktiven om märkning av hushållsapparater är – liksom övriga EG-direktiv – bindande i fråga om det resultat som skall uppnås. Där emot står det varje land fritt att själv bestämma på vilket sätt direktiven skall införlivas med respektive lands rättsordning. Om det saknas bindande regler som stämmer överens med direktivens innehåll och syfte, måste sådana tillskapas. Den term som används för ändamålet är att EG-direktivens regler *transformeras* till nationella föreskrifter.

I Sverige saknas bindande regler om märkning av hushållsapparater. Där emot har Konsumentverket utfärdat särskilda riktlinjer för information om energiförbrukningen hos kylar/frysar och ugnar (jfr KOVFS 1979:4 och 1979:13). Riktlinjerna är anpassade till energidirektivets och genomföranddirektivets regler om hur informationen skall presenteras.

Vidare finns vissa nationella standarder. Här kan nämnas Svensk Standard (SS 433 01 20) Provningsmetod för bestämning av luftburet buller från elektriska hushållsapparater och liknande produkter som hänvisar till vissa internationella provningsmetoder för bestämning av luftburet buller. Standarden är inte bindande.

I vissa fall, såsom i fråga om konvektionsugnar, spisfläktar och mikrovågsugnar, saknas internationella standarder. Konsumentverket använder då egna metoder för att mäta bullret. Här kan nämnas en äldre svensk standard (SS 433 05 01) som gäller spisfläktar.

I Sverige finns alltså riktlinjer och standarder i fråga om hushållsapparater som till stora delar stämmer överens med de krav som de aktuella EG-direktiven om hushållsapparater ställer upp. Riktlinjerna och standarderna är emellertid inte bindande. För att uppfylla Sveriges förpliktelser enligt EES-avtalet måste direktiven transformeras till svenska föreskrifter på området.

I sammanhanget kan nämnas att det för närvarande sker visst utredningsarbete i fråga om buller och energiförbrukning.

En utredning för handlingsplan mot buller (M 1992:02) tillsattes under våren 1992 (jfr prop. 1990/91:90, bet. 1990/91:JoU30, rskr. 1990/91:338). Utredningen skall utarbeta en samlad aktionsplan mot alla typer av buller med målsättningen att minska antalet bullerstörda människor (dir. 1992:20). Utredningen skall bl.a. ta upp frågan om bullerminskning vid källan. Utredningsarbetet skall vara slutfört den 1 juli 1993.

Vidare har Konsumentverket tillsammans med Närings- och teknikutvecklingsverket som en fortsättning på ett nordiskt projekt utrett frågan om behovet av föreskrifter när det gäller hushållsapparaters energiförbrukning. Övervägandena presenteras i promemorian "Normer för maximal elförbrukning hos hushållsapparater m.m.", som i mars 1992 lämnades över till regeringen. Ärendet bereds för närvarande inom Näringsdepartementet (dnr EM 776/92).

Regeringens förslag: EG:s regler om märkning av hushållsapparater införlivas i svensk rätt genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

I en särskild lag om märkning av hushållsapparater meddelas de bemyndiganden för regeringen som behövs.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag (promemorian s. 15–17).

Remissinstanserna tillstyrker eller lämnar promemorians förslag i huvudsak utan erinran. *Kommerskollegium* finner det angeläget att det i lagstiftningen görs en formell koppling till EES-avtalet. Vidare bör lagen kompletteras med uppgifter dels om syftet att uppnå fri rörlighet för varor, dels de EG-direktiv som avses införlivas genom författningen. *Chalmers Tekniska Högskola (CTH)* ifrågasätter lagens omfattning och relevans, eftersom lagen bara behandlar luftburet buller och energiförbrukning. Lagen omfattar t.ex. inte mikrovågsugnar eller varmluftsugnar. CTH påpekar också att bullerdirektivet inte omfattar det i Sverige vanligt förekommande förhållandet att hushållsapparaterna ingår som integrerade delar av en byggnad eller dess installationer. *Konsumentverket* betonar att energiförbrukningen i framtiden kommer att få en större betydelse än buller, vilket enligt verket också bör återspeglas i lagtexten. *Industriförbundet* finner det lämpligt att lagtexten kopplas till EES-avtalet. Förbundet ifrågasätter vidare om lagförslagens långtgående fullmakt och avsaknad av materiella bestämmelser står i överensstämmelse med 8 kap. 2 § regeringsformen. *Köpmannaförbundet* anser det viktigt att reglerna om märkning inte innehåller krav som går utanför direktivens krav. Vidare bör bl.a. branschorganisationerna beredas tillfälle att delta vid utformningen av myndighetsföreskrifter. *Statens provningsanstalt* anser med hänvisning till maskinsäkerhetsdirektivet att det bör vara obligatoriskt att lämna information också om ljudeffektnivån på hushållsapparater. Även *Husmodersförbundet Hem och Samhälle* framför synpunkten att skyldigheten att märka hushållsapparater skall vara obligatorisk.

Skälen för regeringens förslag: De föreskrifter som behövs för att Sverige skall uppfylla de krav om märkning av hushållsapparater som ställs upp i de aktuella direktiven innefattar sådana åligganden för enskilda som i princip enligt 8 kap. 3 § regeringsformen skall meddelas i lag. Med stöd av 8 kap. 7 § första stycket 3 regeringsformen får dock riksdagen genom lag bemyndiga regeringen att meddela föreskrifter om näringsverksamhet. Riksdagen kan också enligt 11 § samma kapitel bemyndiga regeringen att överlåta åt en förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter i ämnet.

Den reglering som det närmast är fråga om när det gäller märkning av hushållsapparater är, som har framgått av redovisningen i avsnitt 3, huvudsakligen detaljerad och av teknisk karaktär. Efter hand kan det visa sig nödvändigt att justera föreskrifterna med hänsyn till utvecklingen inom EG och EES. Det är därför lämpligt att föreskriftsrätten så långt som det är möjligt

delegeras till regeringen eller till den myndighet som regeringen bestämmer. En lämplig ordning är därför att lagstiftningen utformas som en *bemyndigandelag*.

Som har nämnts i avsnitt 3 ställer de här aktuella direktiven inte upp några absoluta krav på att hushållsapparater skall vara märkta. Om hushållsapparater märks eller på något annat sätt förses med information om energiförbrukning eller buller, skall det dock ske i enlighet med reglerna i respektive direktiv.

För svensk del torde det för närvarande inte finnas skäl att ställa upp krav på *obligatorisk märkning* av hushållsapparater i något av de avscenden som berörs av de befintliga energi- och bullerdirektiven. Däremot måste möjligheten att införa sådana krav hållas öppen, t.ex. för det fall man inom EG inför sådana krav och de kommer att omfattas av EES-avtalet eller det annars bedöms som nödvändigt. Regeringen bör därför i lag bemyndigas att meddela föreskrifter om att hushållsapparater skall vara märkta med information om energiförbrukning och om luftburet buller.

Föreskrifter om hur information om energiförbrukning och om luftburet buller skall deklarerats och utformas, när hushållsapparater frivilligt märks eller på något annat sätt förses med sådan information bör efter delegation kunna beslutas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, lämpligen Konsumentverket. Det gäller också mera detaljerade regler om metoder för att bestämma bullernivåer och energiförbrukning.

I fråga om föreskrifternas materiella innehåll gäller det att överföra reglerna i de aktuella direktiven till svensk rätt. Det innebär att reglerna måste stämma överens med EG:s regler på området och att de inte kan gå längre än dessa. Det är också naturligt och får förutsättas att detaljerade myndighetsföreskrifter utarbetas efter samråd med de branschorganisationer som berörs.

Eftersom lagstiftningen utformas som en bemyndigandelag, saknas det anledning att där göra en formell koppling till EES-avtalet. Däremot kan det vara lämpligt att göra en sådan koppling i de författningar som materiellt reglerar märkningen av hushållsapparater i enlighet med de aktuella direktiven (jfr prop. 1991/92:170 del 1 s. 187).

Sammanfattningsvis föreslår vi alltså att direktiven om hushållsapparater införlivas med svensk rätt genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. I en särskild lag – *lag om märkning av hushållsapparater* – ges de bemyndiganden för regeringen som behövs.

4.3 Tillsyn

Regeringens förslag: Den myndighet som regeringen bestämmer skall se till att föreskrifter om märkning av hushållsapparater följs. Den tillsynsmyndigheten skall få meddela de förelägganden och förbud som behövs.

Den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot föreskrifter om märkning bör kunna dömas till böter.

Promemorians förslag motsvarar i huvudsak regeringens förslag. I promemorian föreslås att Konsumentverket blir tillsynsmyndighet (promemorian s. 17 f.).

Remissinstanserna tillstyrker eller lämnar promemorians förslag i huvudsak utan erinran. *Kommerskollegium* anser det angeläget att marknadsövervakningen utvecklas i harmoni med övriga länder i den gemensamma marknaden. *Konkurrensverket* tar upp frågan om det bör vara Konsumentverket som skall vara det organ som utför den provnings- och kontrollverksamhet som föreskrivs i olika EG-direktiv. Verket anser att denna verksamhet bör upphandlas i konkurrens mellan olika kompetenta organ. Myndighetsutövande funktioner och konkurrensutsatt verksamhet bör enligt verket i princip bedrivas fristående från varandra. *Statens provningsanstalt* anser att leverantörens egna stickprov, tillfredsställande verifierade och dokumenterade, skall kunna användas som alternativ till efterhandskontrollen genom stickprov. Vidare ifrågasätts om samma myndighet både skall meddela föreskrifter och genomföra provtagningen i fråga om hushållsapparater. *Konsumentverket* framhåller att föreskrifter om skyldighet för en näringsidkare att betala kostnader för provtagning eller undersökning av prov och skyldighet att rätta felaktiga uppgifter bör regleras i lag eller förordning. *Industriförbundet* anser att lagen skall utformas så att skyldigheten för näringsidkare att ”rätta felaktiga uppgifter” begränsas till sådana former som inte möter några yttrandefrihetsrättsliga invändningar.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivens krav på marknadsövervakning

Såsom tidigare redovisats i avsnitten 3.1 och 3.2 förutsätter såväl energidirektivet (artikel 9) som bullerdirektivet (artikel 7) att medlemsländerna på olika sätt vidtar åtgärder för att säkerställa att den information om energiförbrukning och om luftburet buller som lämnas på hushållsapparater stämmer överens med kraven i respektive direktiv. Detta förutsätter i sin tur en effektiv marknadsövervakning och tillsyn över att reglerna på området följs. I direktiven sägs emellertid inte på vilket sätt det skall ske, annat än att den information som lämnas kan bli föremål för stickprovskontroller.

Tillsynsmyndighet

Konsumentverket är en central förvaltningsmyndighet för konsumentfrågor. Verket har bl.a. till uppgift att utarbeta riktlinjer för näringsidkarnas marknadsföring och för utformning av varor, tjänster och andra nyttigheter. Verket utövar tillsyn enligt bl.a. marknadsföringslagen (1975:1418) och bevakar efterlevnaden av verkets egna riktlinjer.

Konsumentverket har genom sin verksamhet både erfarenhet och kompetens i fråga om hushållsapparater. Tillsynsfunktionen när det gäller efterlevnaden av kraven i energidirektivet och bullerdirektivet bör därför lämpligen ankomma på Konsumentverket. En sådan tillsynsuppgift ligger också väl i linje med de uppgifter som redan i dag ligger på Konsumentverket.

Industriförbundet har ifrågasatt om inte en sådan ordning som innebär att

Konsumentverket som föreskrivande myndighet också skall utföra tillsynen över att verkets föreskrifter följs står i strid med regeringsformen. Inom svensk förvaltning är det emellertid inte ovanligt att en tillsynsmyndighet har denna dubbla funktion. Exempel på detta finns bl.a. inom de områden som regleras i livsmedelslagen (1971:511), arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen (1985:426) om kemiska produkter och prisinformationslagen (1991:601). Ordningen är också praktisk eftersom de olika sektorsmyndigheterna har specialkompetens inom sina respektive områden, både att utfärda detaljföreskrifter och se till efterlevnaden av regelverken. Tillsynsmyndighetens beslut och andra åtgärder enligt myndighetens egna föreskrifter kan dessutom efter överklagande prövas av domstol. Några konstitutionella hinder mot den föreslagna ordningen föreligger inte heller.

Det bör ankomma på regeringen att meddela föreskrifter om tillsynsmyndighet.

Tillsynen och åtgärder vid överträdelser

Den tillsyn som Konsumentverket i dag utövar sker i allmänhet genom att verkets egen personal t.ex. granskar marknadsföring eller köper in misstänkta produkter som därefter testas på verket. Konsumentverket har hittills i sin marknadsövervakning i allmänhet prioriterat säkerhetsfrågor. Det har i fråga om det område som omfattas av direktiven om hushållsapparater inneburit att den aktiva marknadsbevakningen har varit av mindre omfattning. Anmälningar med stöd av marknadsföringslagen har på området förekommit bara i en mycket ringa utsträckning.

En stor del av den aktiva kontrollen sker efter anmälan av kommunala konsumentvägledare, allmänheten eller konkurrerande företag. Den form av övervakning genom stickprovskontroller som förutsätts i buller- och energidirektiven (se avsnitt 3) torde i framtiden kräva att urvalet för kontrollen görs mera slumpartad än som sker i dag.

Ett par remissinstanser har ifrågasatt om Konsumentverket själv skall utföra de provningar som behövs för att kontrollera att den lämnade informationen om bullernivåer och energiförbrukning är riktig. Konsumentverket har inte i dag resurser att själv utföra sådana provningar. I den uträkning som det behövs får tjänsterna i stället upphandlas från organ som har kompetens på området. Frågan om inriktningen och omfattningen av Konsumentverkets framtida verksamhet kommer att övervägas av den kommitté som skall göra en konsumentpolitisk översyn (dir. 1992:63).

Marknadsföringslagen innehåller generella föreskrifter om otillbörlig marknadsföring. Lagen tar sikte på reklam och andra handlingar vid marknadsföring av en vara, tjänst eller en annan nyttinghet. De aktuella föreskrifterna om märkning av hushållsapparater har ett delvis annat syfte än marknadsföringslagen. Bestämmelserna i energidirektivet, genomförandedirektivet och bullerdirektivet har alla i första hand till syfte att tillskapa enhetliga regler om märkning av hushållsapparater för att därigenom underlätta en fri rörlighet för hushållsapparater (jfr avsnitt 3). Syftet med reglerna är alltså inte i första hand att komma till rätta med otillbörliga förfaranden vid marknadsföring av hushållsapparater. Det är därför inte möjligt att använda

marknadsföringslagens sanktionssystem vid alla överträdelser av föreskrifterna om märkning. Det behövs alltså särskilda regler som kan ta hand om olika fall av överträdelser av dessa föreskrifter.

Vad som nu har sagts utesluter emellertid inte att marknadsföringslagens föreskrifter om otillbörlig marknadsföring i vissa fall ändå kan bli tillämpliga. I fråga om förhållandet mellan marknadsföringslagen och speciallagstiftning om märkning kan hänvisas till uttalanden i prop. 1975/76:34 med förslag till marknadsföringslag, m.m. (s. 113 f.).

För att möjliggöra en effektiv kontroll av att föreskrifterna om märkning av hushållsapparater följs, bör Konsumentverket – som tillsynsmyndighet – ha rätt att meddela de förelägganden och förbud som behövs. Sådana förelägganden och förbud bör också kunna förenas med vite. I sammanhanget bör dock framhållas att Konsumentverket i första hand bör söka nå rättelse på frivillig väg, genom att lämna information om reglernas innebörd och råd om hur näringsidkarna skall förfara för att uppfylla de föreskrivna kraven.

Bullerdirektivet innehåller också krav på medlemsstaterna att vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att tillverkaren eller importören, om han inte väljer att återkalla det defekta partiet från marknaden, utan dröjsmål rättar felaktig information (artikel 7). Tillsynsmyndigheten bör därför kunna ålägga en näringsidkare att rätta felaktiga uppgifter. Några yttrande- eller tryckfrihetsrättsliga hinder mot en sådan ordning finns inte, eftersom det här bara är fråga om rättelse av sådan information som hushållsapparaterna är försedda med.

Vid sidan om förelägganden eller förbud förenade med vite bör som alternativ också finnas en möjlighet att bestraffa uppsåtliga eller oaktsamma överträdelser av föreskrifterna om märkning av hushållsapparater. Strängare påföljd än böter bör därvid inte komma i fråga. För åtal bör krävas medgivande av Konsumentverket såsom tillsynsmyndighet. När det gäller straffbelagda förfaranden bör vite inte tillämpas som alternativ när frågan lämpligen bör prövas i straffrättslig ordning av allmän domstol, t.ex. då någon oklarhet i skuldfrågan föreligger.

Det bör ankomma på regeringen att meddela föreskrifter om tillsynen, om förelägganden och förbud förenade med vite samt om bötesstraff.

5 Kostnadskonsekvenser

Regeringens bedömning: Kostnaderna för att övervaka att de hushållsapparater som finns på marknaden blivit märkta på rätt sätt bör kunna täckas genom en omfördelning av tillgängliga resurser.

Konsumentverket bör ha rätt att från tillverkaren eller importören ta ut kostnaderna för en provtagning och en undersökning av prov, i det fall märkningen av hushållsapparaten inte har uppfyllt de föreskrivna kraven.

Promemorians bedömning motsvarar i huvudsak regeringens bedömning (promemorian s. 18 ff.).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser lämnar promemorians bedömning utan erinran. *Konsumentverket* framhåller att särskilda medel bör "örönmärkas" för stickprovskontroller. Annars kan det enligt verket finnas risk att man på grund av kostnaderna inte kan uppfylla EG-direktivens krav. *LO* anser att *Konsumentverket* bör tillföras ytterligare medel eftersom de nya uppgifterna inte kan klaras enbart genom en omfördelning av tillgängliga resurser. *Industriförbundet* framhåller att det av lagtexten bör framgå att skyldigheten att betala kostnader för provtagning och undersökning är begränsad till näringsidkare som inte har följt de aktuella reglerna.

Skälen för regeringens bedömning: Direktiven om hushållsapparater förutsätter att medlemsländerna aktivt övervakar att de produkter som finns på marknaden uppfyller de krav som anges i direktiven (jfr avsnitt 4.3). I direktiven sägs emellertid inte något om omfattningen av marknadsövervakningen eller på vilket sätt den skall utföras, annat än att den information som lämnas kan bli föremål för stickprovskontroller.

Regeringen har under våren 1992 bemyndigat chefen för Civildepartementet att tillkalla en kommitté med uppgift att göra en konsumentpolitisk översyn (dir. 1992:63). Översynen skall omfatta bl.a. *Konsumentverket*, dess organisation och uppgifter. I kommitténs uppdrag ingår bl.a. att undersöka hur marknadsövervakningen på konsumentområdet med anledning av EES-avtalet bör organiseras samt vilka finansieringsbehov och finansieringsalternativ som föreligger.

I avvaktan på resultatet av kommitténs arbete bör *Konsumentverkets* utökade uppgifter i fråga om märkning av hushållsapparater tills vidare kunna klaras av genom en omfördelning av tillgängliga resurser.

Konsumentverket kan vid stickprovskontroller komma att drabbas av särskilda kostnader för sådan provtagning och undersökning av prov som inte verket själv kan utföra. *Konsumentverket* har beräknat test- och analyskostnaderna för en tvättmaskin till 4 500 kr avseende bullerstyrkan och 7 500 kr avseende energiförbrukningen.

Enligt direktiven är det tillverkaren eller importören som ansvarar för att den information som lämnas är korrekt (artikel 2 i energidirektivet och artikel 3 punkt 1 i bullerdirektivet). Tillsynsmyndigheten bör ges en rätt att fråna tillverkaren eller importören av hushållsapparaterna ta ut en ersättning för kostnaderna för provtagning och undersökning av prov. En sådan rätt bör i vart fall tills vidare och i avvaktan på resultatet av den konsumentpolitiska översynen gälla när den som ansvarar för märkningen inte har uppfyllt de föreskrivna kraven. Det bör ankomma på regeringen att i en förordning meddela föreskrifter om skyldigheten att betala sådana kostnader.

En fråga som i detta sammanhang också bör tas upp är förslagets eventuella kostnadskonsekvenser för domstolarna.

I avsnitt 4.3 har vi föreslagit att *Konsumentverket* bör ha möjlighet att meddela förelägganden och förbud förenade med vite. Beslut om sådana åtgärder liksom om skyldighet att betala kostnader för provtagning och kontroll eller att lämna upplysningar m.m. bör kunna överklagas hos domstol. De aktuella besluten bör kunna överklagas till kammarrätt. Instansordningen kan dock komma att ändras på grund av att Domstolsutredningen i betänkandet (SOU 1991:106) Domstolar inför 2000-talet har föreslagit att i

princip alla förvaltningsmål skall prövas av länsrätt som första domstolsinstans. Föreskrifter om överklagande har tagits in i propositionens lagförslag. Även i fråga om utdömande vite tas domstolsresurser i anspråk.

Vi har tidigare (avsnitt 4) nämnt att de standarder och riktlinjer i fråga om hushållsapparater som gäller i dag i stort stämmer överens med EG-direktivens bestämmelser samt att efterlevnaden av dessa standarder och riktlinjer i praktiken god. Konsumentverket förutsätts också genom information och råd till näringsidkare söka motverka överträdelse av reglerna och i första hand försöka nå rättelse på frivillig väg. Belastningen på domstolarna med hänsyn till den nya lagstiftningen måste därför betraktas som försumbar.

6 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad vi nu har anfört har inom Civildepartementet upprättats förslag till

lag om märkning av hushållsapparater.

Förslaget till lag om märkning av hushållsapparater

Lagen har utformats som en bemyndigandelag (jfr avsnitt 4.2).

1 § Denna lag skall tillämpas på hushållsapparater som säljs i näringsverksamhet.

Av 1 § framgår att lagen tillämpas på hushållsapparater som säljs i näringsverksamhet. Med näringsverksamhet avses här detsamma som i annan marknadsrättslig lagstiftning, nämligen sådan verksamhet som drivs av näringsidkare. Näringsidkare är var och en som yrkesmässigt driver verksamhet av ekonomisk art, oavsett om verksamheten är inriktad på ekonomisk vinst eller inte.

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om att vissa slag av hushållsapparater skall vara märkta eller på något annat sätt försedda med information om energiförbrukning och om luftburet buller.

Närmare föreskrifter om informationsskyldigheten får meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

I *första stycket* lämnas ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter om att vissa slag av hushållsapparater skall vara märkta eller på något annat sätt försedda med information om luftburet buller och om energiförbrukning. Det är här alltså fråga om en *obligatorisk märkning*.

Bemyndigandet i 2 § är alltså vidare än vad som behövs eftersom direktiven om märkning av hushållsapparater inte ställer upp några krav på obligatorisk märkning (jfr artikel 3, punkt 1 i energidirektivet och artikel 3, punkt 1 i bullerdirektivet). Genom att införa en möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om obligatorisk märkning skapas en beredskap för det fallet att man inom EG antar direktiv om obligatorisk märkning, som kommer att omfattas av EES-avtalet. Det kan också i övrigt komma att bedömas nödvändigt eller lämpligt att i några avseenden införa ett krav på obligatorisk märkning.

Genom bestämmelsen i *andra stycket* ges den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela närmare föreskrifter om informationsskyldigheten. Den myndighet som det ligger närmast till hands att vidaredelegera föreskriftsrätten till är Konsumentverket (jfr avsnitt 4.2). De föreskrifter som här är aktuella är de som motsvarar reglerna i artikel 3 i energidirektivet och bilaga 1-3 till samma direktiv, bilaga 1 till genomförandedirektivet samt artiklarna 3 och 4 i bullerdirektivet.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur information om energiförbrukning och om luftburet buller skall utformas, när vissa slag av hushållsapparater frivilligt märks eller på något annat sätt förses med sådan information.

Enligt artikel 9 i energidirektivet och artikel 3 punkt 2 i bullerdirektivet skall reglerna om märkning i direktiven tillämpas också när märkningen sker frivilligt. Genom paragrafen bemyndigas därför regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de föreskrifter som krävs i fråga om hur information om energiförbrukning respektive om luftburet buller skall deklarerats och utformas när hushållsapparaterna frivilligt märks eller på något annat sätt förses med sådan information. Det gäller vidare vilka typer av hushållsapparater som skall omfattas av de särskilda reglerna om märkning. Det är här fråga om regler motsvarande dem som avses i 2 § andra stycket.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka metoder som skall användas för att bestämma energiförbrukning och bullernivåer, samt
2. vilka metoder som skall användas vid kontroll av den lämnade informationen om energiförbrukning och bullernivåer.

I 4 § lämnas bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om metoder för kontroll av energiförbrukning och bullernivåer (se vidare avsnitt 4.2). Det är alltså här fråga om provning och kontroll av att den lämnade informationen är riktig. Regler om detta finns i bilaga 1 till genomförandedirektivet (punkt 2.2) och i artikel 6, punkt 2 i bullerdirektivet.

5 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall se till att de föreskrifter följs som har meddelats med stöd av denna lag eller ett bemyndigande enligt lagen.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för tillsynen.

I *första stycket* lämnas ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter om tillsynsmyndighet.

För att tillsynen skall bli effektiv bör tillsynsmyndigheten ges möjlighet att meddela de förelägganden och förbud som behövs. Detta gäller bl.a. i de fall där medlemsstaterna enligt artikel 9 i energidirektivet åläggs att förbjuda etiketter, märkningar, symboler eller påskrifter som inte uppfyller kraven i

direktiven. I *andra stycket* har därför tagits in bestämmelser om rätt för tillsynsmyndigheten att meddela de förelägganden och förbud som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande eller förbud bör kunna förenas med vite. Något särskilt bemyndigande i lag om vitessanktion behövs dock inte (jfr prop. 1975:8 s. 45).

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att en näringsidkare är skyldig att betala kostnader för provtagning och undersökning av prov,
2. att en näringsidkare är skyldig att lämna tillsynsmyndigheten sådana upplysningar, handlingar, varuprov och liknande som behövs för tillsynen, samt
3. att en näringsidkare är skyldig att rätta felaktiga informationer om energiförbrukning och bullernivåer.

I *punkt 1* lämnas bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet för en näringsidkare att betala kostnader för provtagning och undersökning av prov (se vidare avsnitt 5).

För en effektiv tillsynsfunktion (se avsnitt 4.3) krävs att tillsynsmyndigheten får tillgång till uppgifter från näringsidkaren. Det för tillsynen nödvändiga underlaget kan finnas i dokument och andra handlingar hos denne. För att kunna utföra mätningar på hushållsapparater måste tillsynsmyndigheten också få tillgång till varuprover. I *punkt 2* bemyndigas därför regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet att lämna tillsynsmyndigheten sådana upplysningar, handlingar, varuprov och liknande som behövs för tillsynen.

I artikel 9 i energidirektivet och artikel 2 i genomförandedirektivet läggs ett särskilt ansvar på medlemsstaterna att vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att etiketter som anger energiförbrukning och all övrig information om energiförbrukning uppfyller de i direktiven uppställda kraven. I artikel 7 i bullerdirektivet läggs på motsvarande sätt ett särskilt ansvar på medlemsstaterna att vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att tillverkaren eller importören, om han inte väljer att återkalla det defekta partiet från marknaden, utan dröjsmål rättar felaktig information. I *punkt 3* ges därför ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet att rätta felaktiga uppgifter som har lämnats.

7 § Tillsynsmyndighetens beslut i enskilda fall enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätten.

Hänsynen till rättssäkerheten kräver att beslut som en myndighet meddelar inom ramen för tillsynen av märkningen av hushållsapparater är överklagbara.

I 7 § finns därför bestämmelser om överklagande av tillsynsmyndighets beslut om föreläggande eller förbud som har meddelats med stöd av lagen (jfr 5 § andra stycket). Överklagbara beslut är bl.a. beslut att näringsidkare skall lämna upplysningar, handlingar, varuprover och liknande (jfr 6 § 2). Det kan också gälla sådana beslut varigenom en näringsidkare har ålagts att betala kostnader för provtagning eller för undersökning av prover eller att rätta felaktig information (jfr 6 § 1 och 3).

Tillsynsmyndighetens beslut får överklagas hos kammarrätten.

Ikraftträdande

EES-avtalet avses träda i kraft tidigast den 1 januari 1993. Den föreslagna lagen om märkning av hushållsapparater bör träda i kraft samtidigt som EES-avtalet. Lagen föreslås därför träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Någon särskild övergångsreglering till lagen torde inte behövas. Däremot finns det anledning att överväga övergångsbestämmelser till regeringens respektive Konsumentverkets föreskrifter. Nära till hands ligger att låta reglerna gälla för sådana hushållsapparater som har tillverkats eller importerats efter ikraftträdandet. Sådana hushållsapparater som i princip redan finns på marknaden bör alltså under en kortare övergångsperiod kunna undantas. Det bör emellertid ankomma på regeringen respektive Konsumentverket att meddela föreskrifter om detta.

8 Ärendet till riksdagen

Regeringen föreslår att riksdagen antar förslaget till lag om märkning av hushållsapparater.

Propositionens lagförslag

Prop. 1992/93:34
Propositionens
lagförslag

Förslag till

Lag om märkning av hushållsapparater

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag skall tillämpas på hushållsapparater som säljs i näringsverksamhet.

Obligatorisk märkning

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om att vissa slag av hushållsapparater skall vara märkta eller på något annat sätt försedda med information om energiförbrukning och om luftburet buller.

Närmare föreskrifter om informationsskyldigheten får meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Frivillig märkning

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur information om energiförbrukning och om luftburet buller skall utformas, när vissa slag av hushållsapparater frivilligt märks eller på något annat sätt förses med sådan information.

Metoder

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka metoder som skall användas för att bestämma energiförbrukning och bullernivåer, samt
2. vilka metoder som skall användas vid kontroll av den lämnade informationen om energiförbrukning och bullernivåer.

Tillsyn

5 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall se till att de föreskrifter följs som har meddelats med stöd av denna lag eller ett bemyndigande enligt lagen.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för tillsynen.

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att en näringsidkare är skyldig att betala kostnader för provtagning och undersökning av prov,
2. att en näringsidkare är skyldig att lämna tillsynsmyndigheten sådana upplysningar, handlingar, varuprov och liknande som behövs för tillsynen, samt
3. att en näringsidkare är skyldig att rätta felaktiga informationer om energiförbrukning och bullernivåer.

Överklagande

7 § Tillsynsmyndighetens beslut i enskilda fall enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätten.

Prop. 1992/93:34

Propositionens
lagförslag

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Lagförslag i promemorian (Ds 1992:48) Märkning av hushållsapparater – en EG-anpassning till följd av EES-avtalet

Prop. 1992/93:34
Bilaga 1

Förslag till Lag om märkning av hushållsapparater

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag skall tillämpas på hushållsapparater som säljs i näringsverksamhet.

Obligatorisk märkning

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om att hushållsapparater skall vara märkta med uppgifter om luftburet buller och om energiförbrukning.

Närmare föreskrifter om märkningen och om undantag från märkningskyldigheten får meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Frivillig märkning

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om frivillig märkning av hushållsapparater med uppgifter om luftburet buller och om energiförbrukning.

Gemensamma bestämmelser

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. metoder för att bestämma bullernivåer och energiförbrukning,
2. provning och kontroll av luftburet buller och av energiförbrukning,
3. skyldighet för en näringsidkare att betala kostnader för provtagning eller undersökning av prov,
4. skyldighet för en näringsidkare att rätta felaktiga uppgifter om luftburet buller och om energiförbrukning, samt
5. skyldighet för en näringsidkare att lämna sådana upplysningar, handlingar, varuprov och liknande som behövs för att se till att de föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag efterlevs.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Sammanställning av remissyttranden över promemorian (Ds 1992:48) Märkning av hushållsapparater – en EG-anpassning till följd av EES-avtalet

Remissinstanserna

Efter remiss av promemorian (Ds 1992:48) Märkning av hushållsapparater har yttrande avgetts av:

Kommerskollegium
Chalmers tekniska högskola
Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK)
Konkurrensverket
Statens provningsanstalt
SIS – Standardiseringskommissionen i Sverige
Konsumentverket
Landsorganisationen i Sverige (LO)
Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)
Sveriges Industriförbund
Sveriges Köpmannaförbundet
Företagarnas Riksorganisation
Konsumentgillesförbundet
Husmodersförbundet Hem och Samhälle

Yttrande har också kommit in från Elektriska Hushållsapparat Leverantörer EHL och utredningen (M 1992:02) Handlingsplan mot buller.

Svenska kommunförbundet har avstått från att avge något remissyttrande.

Sammanfattning av remissutfallet

Förslagen i promemorian tillstyrks eller lämnas i huvudsak utan erinran av remissinstanserna.

Närmare om de synpunkter som har förts fram i remissyttrandena

Lagförslaget

Kommerskollegium:

Kollegiet finner de författningssammanställningar som gjorts värdefulla från informationssynpunkt. Samtidigt saknar lagförslagen formell koppling till EES-avtalet, vilket skapar osäkerhet hos berörda intressenter. Lagarna bör kompletteras med uppgift om dels syftet att uppnå fri rörlighet för varor, dels att de utgör en implementering av aktuella EG-direktiv. Från handels- och konkurrenssynpunkt är det vidare angeläget att marknadsövervakningen, liksom dess finansiering, utvecklas i harmoni med övriga länder inom den gemensamma marknaden. ---

I förslagen till Lag om märkning av textilier och Lag om märkning av hushållsapparater har **kopplingen till EES-avtalet** och dess syfte helt utelämnats.

Härigenom finns en risk att EES-avtalets styrning och dess harmoniserings-effekter går förlorad. I EES-propositionen (1991/92:170, del I) sågs att vid transformering bör "införlivandeförfattningen" utformas så att det framgår att denna innefattar genomförandet av regler som har sin grund i "EES-direktiv". I alla händelser utgör avsaknaden av formell koppling till avtalet en osäkerhetsfaktor för berörda intressenter. Det är därför angeläget att lagarna i sina inledande paragrafer kompletteras med uppgift om dels syftet att uppnå fri rörlighet för varor, dels de EG-direktiv som avses införlivas genom författningarna (jämför 1 paragraf i förslaget till byggproduktlag enligt Ds 1992:65).

Chalmers tekniska högskola:

Lagen behandlar enbart luftburet buller och energiförbrukning. Den tar där-
emot inte upp annat buller, t.ex. stömljud, vibrationer och skakningar och
inte heller miljöfrågor, såsom vattenförbrukning, miljöfarliga ämnen, de-
struktion m m.

Standardiseringskommissionen i Sverige – SIS:

EES-avtalet förpliktar Sverige att på det här aktuella varuområdet införa
författningsregler, vilket avses ske i lag, förordning och myndighetsföreskrif-
ter. SIS vill framhålla att det på detta område, liksom på andra mer eller
mindre oreglerade områden, är ytterst angeläget att de föreskrifter som be-
döms erforderliga i största möjliga utsträckning hänvisar till europeisk stan-
dard eller, i förekommande fall, internationell standard som fastställts som
svensk standard.

Konsumentverket:

Konsumentverket tillstyrker förslaget till en lag om märkning av hushålls-
apparater med följande kommentarer.

2 §

Ordföljden föreslås bli ändrad till "...om energiförbrukning och om luftbu-
ret buller". Anledningen är att energiförbrukningen kommer att spela en allt
mer dominerande roll i framtiden, viktigare än buller.

2 § andra stycket

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör kunna meddela
närmare föreskrifter för märkningen.

4 §, punkterna 3 och 4

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ges enligt för-
slaget möjlighet att meddela föreskrifter om skyldighet för en näringsidkare
att betala kostnader för provtagning eller undersökning av prov och skyldig-

het att rätta felaktiga uppgifter. Enligt Konsumentverket rör det sig här om sådana skyldigheter för näringsidkare som bör regleras i lag eller i förordning.

Prop. 1992/93:34
Bilaga 2

Avsnitt 4.2 Utformningen av svenska regler

I promemorian berörs inte den föreslagna lagens förhållande till marknadsföringslagens bestämmelse om otillbörlig marknadsföring (2 §), och om näringsidkares skyldighet att lämna information som har särskild betydelse från konsumentsynpunkt (3 §). Konsumentverket utgår från att en tillämpning av marknadsföringslagen i dessa avseenden inte är utesluten genom den föreslagna lagen.

Industriförbundet:

Endast av motiven till respektive lagförslag framgår att bakgrunden är att Sverige enligt EES-avtalet är skyldigt att införa bindande föreskrifter på respektive område. Detta är enligt förbundets mening en allvarlig brist eftersom bakgrunden till lagförslagen inte på något sätt omnämns i lagtexterna som sådana. Detta kan skapa osäkerhet om innebörden och omfånget av gällande regler hos de näringsidkare som berörs av förslagen. I enlighet med vad som sägs i EES-propositionen (1991/92:170 del 1) bör kopplingen till EES-avtalet framgå redan av lagtexten och inte enbart av motiven. Det lämpligaste synes vara att komplettera lagarna med en preambel där EES-avtalets syfte att uppnå fri rörlighet för varor samt avsikten att implementera det aktuella EG-direktivet klart framgår.

--- lagförslagen i promemorian utgör rena fullmaktslagar varigenom --
- regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ges möjlighet att utfärda bindande föreskrifter --- som avser ---

3. märkning och annan produktinformation.

Praktiska skäl talar utvivlektigt för att ge regeringen eller myndighet som denna bestämmer fullmakt att utfärda de mera detaljerade bestämmelserna. Frågan är dock om lagförslagets långtgående fullmakt och avsaknad av materiella bestämmelser står i överensstämmelse med 8 kap 2 § regeringsformen. En tänkbar lösning är att på sätt som angetts i föregående avsnitt i lagtexten hänvisas till de materiella reglerna i respektive EG-direktiv. Därigenom ges --- lagarna ett mera materiellt innehåll och förlorar delvis sin karaktär av helt generell fullmakt. ---

Som en för det här aktuella lagförslaget specifik detalj har förbundet noterat möjligheten att införa en skyldighet för näringsidkare att "rätta felaktiga uppgifter". Detta synes vara motiverat av ett motsvarande krav enligt direktivet. Emellertid ger varken direktivet, förslaget till lagtext eller promemorian motivering någon egentlig upplysning om vari en sådan rättelse är avsedd att kunna bestå. Det bör betonas att krav på "rättelse" i form av s k "corrective advertising" som förekommer i vissa EG-länder inte går att förena med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Det är en brist att detta inte uppmärksammas i promemorian. Lagförslaget bör enligt förbundets mening utformas så att kravet på "rättelse" begränsas till sådana former som inte möter några yttrandefrihetsrättsliga invändningar.

Regeringens förslag att i en särskild lag kompletterad med föreskrifter införa regler om märkning av hushållsapparater torde vara en lämplig metod att införliva EGs bestämmelser i svensk rätt. Detta tillvägagångssätt medger flexibilitet vid anpassningen av direktiven till svenska förhållanden. Dessutom är det lättare att göra eventuella kommande anpassningar/förändringar i en förordning än i lagtext.

En särskild lag tillstyrks därför av Köpmanaförbundet. I lagen bör det emellertid klart uttryckas att reglerna baseras på bestämmelserna i EES-avtalet och på innehållet i de aktuella direktiven.

När nya regler och föreskrifter avseende märkning av hushållsapparater utarbetas anser vi att det är mycket viktigt att se till att dessa inte innehåller krav utöver direktivens krav för att man inte skall skapa nya tekniska handelshinder, vilka EES-avtalet är till för att undanröja. Detsamma gäller om reglerna i Sverige går längre än i andra EES-länder, vilket t ex ett beslut om obligatorisk märkning enbart i Sverige skulle göra, eftersom inget annat EG-land hittills infört krav på obligatorisk märkning.

Förbundet anser också att det är viktigt att berörda parter, bl.a. branschorganisationerna, får möjlighet att delta i utformningen av föreskrifterna.

I enlighet med lagförslaget anser vi också att det är viktigt att i den föreslagna lagen reglera ansvaret för att direktivets bestämmelser uppfylls. I § 4 bör man därför precisera ordet näringsidkare till att avse tillverkare och/eller importörer, eftersom det är dessa parter som är ytterst ansvariga för att produkten förs in på EES-marknaden i enlighet med gällande bestämmelser. Denna precisering görs dessutom i de berörda direktiven.

Husmodersförbundet Hem och Samhälle:

Förslaget att hushållsapparater skall vara märkta med uppgifter om luftburet buller och om energiförbrukning tillstyrker vi oförbehållsamt. Buller är en påtaglig sanitär olägenhet och bör hållas på så låg nivå som möjligt. Det är att märka att vi numera har ett flertal hushållsapparater i hemmet och sammantaget kan det ställa till stora olägenheter, varför det är av vikt att känna till den enskilde hushållsapparatens bullernivå. ---

Betr energiförbrukningen är detta också en viktig uppgift. Vi lever i en tid då vi måste om möjligt nedbringa energiförbrukningen för att energin skall räcka till. Dessutom är det en viktig kostnadsfråga för den enskilde konsumenten. Vi måste sträva efter att få fram energisnåla produkter.

Betr obligatorisk märkning § 2 anser vi att märkningen skall vara obligatorisk och att det skall finnas mycket starkt vägande skäl till ev undantag från märkningsskyldigheten. T ex om den utgör olösliga handelshinder, vilket innebär att § 3 om frivillig märkning borde utgå då ev undantag inrymmer i § 2.

Elektriska Hushållsapparat Leverantörer:

Vi har inga erinringar mot det framlagda lagförslaget, men vill framhålla att reglerna för utformningen av märkningen bör vara enhetliga för de länder som omfattas av EES-avtalet,

att utformningen av märkningskraven bör möjliggöra användande av symboler så att en märkningsetikett inte behöver innehålla text på mottagarlandets språk samt

att tidpunkten för införande av märkningskrav i Sverige samordnas med ikraftträdandet i övriga länder.

Marknadsövervakningen

Kommerskollegium:

Det finns slutligen anledning rikta uppmärksamhet mot innebörden av den ökade tyngd som marknadskontrollen ges. I promemoriorna påpekas att den föreslagna tillsynsmyndigheten – Konsumentverket – kommer att få utökade uppgifter. Detta genom övergången från ”anmälningsstyrd” till mer systematisk övervakning byggd på stickprovskontroller och kartläggningar på verkets egen initiativ. Det är naturligtvis viktigt att **nationella skillnader i synen på marknadsövervakningen** inte för med sig att den harmonisering som åstadkommit genom EES-avtalet går förlorad. Att marknaden inte längre är svensk utan europeisk innebär att produkter kan provas och godkännas i vilket av de avtalslutande länderna som helst. I det nya perspektivet skapas också utrymme för strukturrationaliseringar t ex genom samordning av provnings- och certifieringskapaciteten. Samarbete länderna emellan om marknadskontrollen är också det en naturlig följd av en ökad internationalisering. Dessa möjligheter bör beaktas vid utvecklingen av den svenska övervakningsmodellen liksom dess finansiering. Från handels- och konkurrenssynpunkt bör marknadskontrollen utvecklas i samklang med vad som sker i Norden och övriga europeiska länder inom den gemensamma marknaden.

Konkurrensverket:

Medlemsländerna förutsätts i direktiven vidta de åtgärder som behövs för att den information om buller eller energiförbrukning som anges på hushållsapparater överensstämmer med direktivens föreskrifter. Enligt promemorian förutsätter denna en effektiv marknadsövervakning och tillsyn.

Konsumentverket bedriver f n kontroll av hushållsapparater. KoVs kontroll initieras enligt promemorian på olika sätt, bl a efter anmälan från kommunala konsumentrådgivare, allmänheten eller konkurrerande företag. Tillsynen sker f n genom att misstänkta produkter köps in och testas på KoV.

Konkurrensverket anser det tveksamt om KoVs granskning efter anmälan från t ex konkurrerande företag kan anses utgöra sådana **stickprov** som avses i direktiven (artikel 4(2) respektive 5(2)). I begreppet stickprov torde ligga att provningen sker genom någon form av slumpmässigt urval. ---

Konkurrensverket vill här framhålla vissa synpunkter som redovisas i SPKs remissyttrande (Dnr 849/91) avseende Ds 1991:86, Införande av EES-rätt inom området för provning och kontroll. Det är från konkurrenssynpunkt av stor vikt att provnings- och certifieringsverksamhet sker i konkurrens på lika villkor mellan kompetenta organ, oavsett om dessa är privata eller offentliga. Myndighetsutövande funktioner och konkurrenssatt verksamhet bör därför i princip bedrivas fristående från varandra. Provnings- och

certifieringsorgan som är knutna till statliga myndigheter kan nämligen få en särställning i förhållande till övriga prövningsorgan. Detta gäller särskilt om myndigheten i fråga samtidigt är säkerhetsansvarig och utövar tillsyn över de anmälda organen inom sitt ansvarsområde. ---

Konkurrensverket anser det viktigt att direktivets regler efterlevs så att principen om fria varuflöden säkerställs. Verket vill dock framhålla vikten av att det svenska kontroll- och övervakningssystemet inte utformas och tillämpas på ett sådant sätt att det kan utgöra ett handelshinder och därmed stå i strid med EES-avtalet.

Konkurrensverket vill i sammanhanget peka på värdet av information. Denna möjlighet nämns inte i promemorian. Genom att avsätta delar av resurserna för tillsynsverksamhet till informationsåtgärder torde behovet av rena övervaknings- och kontrollåtgärder kunna minskas.

Statens Provningsanstalt:

Vi har inom SP under en lång följd av år byggt upp erfarenhet av såväl buller- som energimätningar för ett stort antal produktkategorier – däribland hushållsapparater – och är beredda att erbjuda våra tjänster för den tekniska delen av kontrollen i den mån man därigenom kan undvika uppbyggnad av dubblerade resurser. Härigenom ges också möjlighet att lägga föreskriftsansvar och provning på skilda instanser. Vi anser också att leverantörens egna stickprov, tillfredsställande verifierade och dokumenterade och eventuellt med krav på tredjepartsmedverkan, bör kunna användas som alternativ till efterhandskontroll för att styrka produktionsseriens egenskaper.

Den praktiska tillämpningen bör samordnas med motsvarande tillämpning till följd av maskinsäkerhetsdirektivet. I detta föreskrivs att tillverkare ska redovisa buller- och vibrationsdata över sina produkter. Eftersom bullerdeklarationen här är obligatorisk bör man överväga samma obligatorium för hushållsapparater. Vi anser dock inte att det är nödvändigt att klistra en etikett på maskinen. Det bör räcka om ljudeffektnivån anges tillsammans med övriga produktdata.

På samma sätt anser vi att eventuella kontroller i form av stickprov eller på annat sätt bör följa samma grundprinciper för både hushållsapparater och andra typer av maskiner. Om stickprovsförfarande ska tillämpas kan man, för att minska byråkratin hos den föreskrivande myndigheten, tänka sig att leverantören gör egna provningar hos tredje part och på begäran visar upp denna dokumentation över seriens egenskaper.

Vi anser att det principiellt är tveksamt att samma myndighet både föreskriver och provar. I detta sammanhang vill vi ta tillfället i akt att påpeka att SP förfogar över god kompetens och goda provningsresurser på bullerområdet. Vi utför rutinemässigt ett stort antal ljudeffektmätningar på olika typer av maskiner, inkl hushållsapparater, varje år. Det är därför knappast ekonomiskt försvarbart att försöka bygga upp liknande resurser hos andra myndigheter.

Det tekniska underlaget i form av standarder för utförande av bullerdeklarationerna, mätningarna och verifieringarna anser vi vara tillfredsställande. Eventuella ändringar måste genomföras på internationell nivå.

Energiavsnittet har såvitt vi kan se ingen uppenbar koppling till andra direktiv. Principiellt har vi för övrigt likartade synpunkter som på bullcravsnittet om att alternativa möjligheter till stickprovskontroll i efterhand bör finnas och fördelningen av myndighetsansvar och provning. Tillämpningsdirektiv och europeisk eller internationell standard saknas fortfarande för de flesta produktkategorierna med åtföljande oklarheter om hur resursbehovet för mätningarna i detalj ser ut. Som central mät- och provningsresurs bl a inom energiområdet är vi dock beredda att överväga uppbyggnad av resurser för den tekniska kontrollen om detta är önskvärt med hänsyn till den slutliga bedömningen av uppdelning av myndighetsansvar och provning.

Industriförbundet:

Vad som under rubriken "Sanktioner" i bilagan anförs om att det torde ligga närmare till hands att tillämpa 2 § marknadsföringslagen gör sig sannolikt gällande med än större tyngd ifråga om märkning av hushållsapparater. Med hänsyn till den arbetsbelastning som åklagarmyndigheterna och de allmänna domstolarna har torde överträdelse av regler angående märkning av hushållsapparater komma att vara mycket lågt prioriterade. Skall respekten för dessa regler upprätthållas torde en tillämpning av 2 § marknadsföringslagen vara den i praktiken enda framkomliga vägen. I den mån en straffsanktion införs bör, även om ett krav härpå inte kan anses följa av regeringsformen, en fullmaktsbestämmelse härom tas in i lagen. Av de anförda praktiska skälen samt att böter och fängelse som sanktion inom marknadsrätten i viss mån kan vara på avskrivning vill förbundet dock inte förorda en sådan bestämmelse. Olika former av s k sanktionsavgifter, som nyligen föreslagits inom konkurrensrätten samt diskuteras inom ramen för den sittande marknadsföringsutredningen kan vara ett alternativ. ---

Förbundet vill dock framhålla att utdömmande av böter eller fängelse torde bli mycket ovanligt. Detta gäller inte minst i fråga om felaktig märkning eller produktinformation. I sådana fall måste det ligga närmare till hands att tillämpa 2 § marknadsföringslagen —, särskilt som ansvaret enligt dessa bestämmelser är rent objektivt. KO behöver således inte styrka att näringsidkaren förfarit uppsåtligt eller oaktsamt. Skulle möjligheten att tillämpa marknadsföringslagen — stå kvar förutsätts dock att konsumentverket/KOs dubbla roll som lagstiftare och åklagare avskaffas.

Husmodersförbundet Hem och Samhälle:

Vi anser vidare att det vore lämpligast ur alla synpunkter att Konsumentverket utses till tillsynsmyndighet.

Kostnadskonsekvenser

Konkurrensverket:

Konkurrensverket vill i detta sammanhang ifrågasätta om KoV framdeles skall vara det organ som utför den provnings- och kontrollverksamhet som föreskrivs i t ex olika EES-direktiv. En fråga om konkurrenssynpunkt mer till-

fredsställande ordning kunde vara att KoV beslutar vilka stickprovskontroller som skall utföras, men att detta sedan utförs av något av flera kompetenta organ som därvid tävlar om att få utföra uppdraget. KoV bör därvid upphandla provningstjänsterna genom att kräva in anbud från samtliga kompetenta organ. Frågan torde komma att belysas av den nyligen tillsatta kommittén för en konsumentpolitisk översyn (dir. 1992:63), som bl a skall omfatta Konsumentverket, dess organisation och uppgifter.

Konsumentverket:

Angående finansiering av stickprovskontroller, bör särskilda pengar "örönmärkas" för detta. Det kan annars finnas en risk att man på grund av kostnaderna inte kan leva upp till de kontrollkrav, som förutsätts enligt EG-direktiven (se vidare Konsumentverkets skrivelse till Civildepartementet av den 18 mars 1992).

Landsorganisationen i Sverige:

Däremot delar inte LO uppfattningen att Konsumentverket kommer att klara de nya uppgifterna genom en omfördelning av tillgängliga resurser. Ytterligare medel fordras. Marknadskontrollen bör ha en sådan finansiell bas att den inte riskerar att i praktiken uttunnas i oacceptabel grad. ---

Den kommitté som nyligen tillsatts för en konsumentpolitisk översyn bör alldeles tydligt ges uppdraget att belysa konsumentverkets totala resursbehov.

Industriförbundet:

Enligt --- får föreskrifter utfärdas om skyldighet för en näringsidkare att betala kostnader för provtagning och undersökning av prover. --- I motiveringen till bestämmelsen --- anges att möjligheten att ta ut kostnaderna för provtagning och undersökning bara skall gälla näringsidkare som inte följt respektive lag och föreskrifter utfärdade enligt denna. --- Industriförbundet har i och för sig ingen invändning mot att kostnaderna för provtagning och undersökning i vissa fall skall kunna läggas på näringsidkare. Förbundet kan emellertid inte finna några skäl att i fråga om - lagförslagen avvika från den ordning som generellt gäller inom det marknadsrättsliga området, dvs att skyldighet att betala aktuella kostnader endast kan drabba näringsidkare som handlat i strid med gällande regler. Detta gäller allra helst som EG-direktivet överhuvudtaget inte innehåller några regler i aktuellt avseende. Skyldigheten för näringsidkare att stå för kostnader för provtagning och undersökning bör därför endast gälla den som ej följt de aktuella lagarna eller föreskrifter utfärdade med stöd av dessa. Denna begränsning bör vidare framgå redan av lagtexten. ---

Av lagtexten bör alltså framgå att skyldigheten att betala kostnader för provtagning och undersökning är begränsad till näringsidkare som inte har följt de aktuella reglerna.

Konsumentgillesförbundet:

Konsumentverkets roll bör understrykas och vi motsätter oss nedskärningar i deras budget.

Övriga synpunkter

Kommerskollegium:

Osäkerheten om vilka regler som skall gälla till följd av EES-avtalet har hittills varit stor och setts som ett problem för näringslivet. De sammanställningar som nu gjorts av aktuella författningar inom de olika varuområdena **fyller därför en viktig informationsfunktion**. De bör dock följas upp med motsvarande sammanhängande genomgångar i den fortsatta implementeringsprocessen, när kommande mer detaljerade regler föreligger. ---

Vad beträffar kravet på **notifiering** av förslagen gäller följande. Om lagförslagen avser en strikt implementering av motsvarande EG-direktiv krävs inte, enligt överenskommelse i EFTA, att detta notifieras enligt EFTA och EFTA/EG-procedureerna. Kollegiet anser att notifiering då inte heller är påkallad i GATT. Avsikten är nämligen att EES-avtalet och de delar som ingår i detta skall tillkännages i GATT.

Chalmers tekniska högskola:

Förslaget beskriver en situation som gällde vid 1980-talets mitt och negligerar den utveckling som skedde därefter. Detta framgår tydligast i avsnitt 2.2 sid 11 som beskriver tillämpningsdirektivet om information om energiförbrukningen i elektriska ugnar med strålningsvärme. Däremot nämns inte mikrovågsugnar eller varmluftsugnar, vilket är utvecklingar som kommit senare.

I avsnitt 2.1 sid 6 anges i sista stycket att bullerdirektivet dock inte gäller apparater som ingår som integrerade delar av en byggnad eller dess installationer. Sverige har här en särställning när det gäller köksinstallationer. De ingår ju, till skillnad från förhållandena i resten av Europa, som integrerade delar av en byggnad. Detta avsnitt bör alltså förtydligas vid svensk tillämpning av lagen. Kravet på information om bullernivåer på hushållsapparater är oklart.

NUTEK:

NUTEK delar uppfattningen om att det behövs övergångsregler till förordning och myndighetsföreskrifter. NUTEK anser att sådana hushållsapparater som redan finns ute på marknaden vid ikraftträdandet ej helt bör undantas från de nya reglerna om egergimärkning. Reglerna bör gälla produkter marknadsförda ett antal år före ikraftträdandet.

Konkurrensverket:

Ifrågavarande EG-direktiv har dubbla syften. Regler om jämförbar information i dessa avseenden på olika hushållsapparater skall medföra att konsu-

menterna väljer miljövänliga apparater, vilket i sin tur skall påverka leverantörerna att tillverka sådana apparater. Det andra syftet är att undanröja sådana handelshinder som kan orsakas av olika nationella regler om märkning av hushållsapparater. Konkurrensverket anser att skyddet av miljön är en angelägen uppgift av utpräglat internationell karaktär. Verket vill dock samtidigt peka på vikten av att regler om märkning och provning av hushållsapparater utformas på ett sådant sätt att de inte onödigtvis motverkar en fungerande internationell konkurrens.

Standardiseringskommissionen i Sverige – SIS:

NUTEK och Konsumentverket (KOV) har i den rapport "Normer för maximal elförbrukning i hushållsapparater m m" som överlämnats till Näringsdepartementet föreslagit att normer för minskad energiåtgång bör införas på frivillig väg. En skyldighet att tydligt deklarerat energiåtgången hos olika hushållsapparater bör enligt NUTEK och KOV redan nu lagfästas (sid 36). Samtidigt framhålls att "Sverige skall aktivt medverka internationellt vid framtagandet av regler för obligatorisk energideklaration av hushållsapparater. Sådant arbete pågår för närvarande inom EG. Enligt vår uppfattning är också energideklarationer en förutsättning för att normer för maximal elförbrukning skall kunna fastställas". Enligt SIS uppfattning är rapportens förslag i dessa avseenden motsägelsefulla. NUTEKs och KOVs förslag bör inte ligga till grund för lagstiftning.

En viktig förutsättning för en meningsfull energideklaration och för att normer för maximal elförbrukning skall kunna tillämpas (inte fastställas) är att det finns metoder för bestämning av energiförbrukning. Metoderna bör utformas så att de ger godtagbar reproducerbarhet och repeterbarhet. Samtidigt får man inte bortse från hushållsapparaternas huvudfunktion. En energisnål tvättmaskin måste således även ge ett acceptabelt tvättresultat. Inom IEC/CENELEC/SEK pågår för närvarande arbete med provtagningsmetoder för elektriska hushållsapparater.

Av Civildepartementets promemoria framgår, i motsats till vad NUTEK och KOV föreslagit beträffande energideklaration, att det för närvarande inte torde finnas skäl att ställa upp krav på obligatorisk märkning i något av de avseenden som berörs av de direktiv som omfattas av EES-avtalet. SIS delar denna uppfattning.

Köpmannaförbundet:

På grund av EES-avtalets omfattning åvilar en stor informationsuppgift förutom på regeringen och berörda myndigheter också på näringslivets olika organisationer. Sveriges Köpmannaförbund har därför intensifierat sin EG- och EES-bevakning för att kunna ge medlemsföretagen denna service. På grund av omfattningen av avtalet och den korta tid som återstår innan EES-avtalet avses träda i kraft måste tillräcklig tid ges för dessa informationsinsatser och efterföljande anpassning. Förbundet anser därför att den nya lagen om märkning av hushållsapparater med åtföljande föreskrifter bör träda i kraft tidigast ett år efter EES-avtalets ikraftträdande.

Miljöaspekterna måste läggas in i produktutvecklingen. Vi vill inte att sopberget ska växa ytterligare och freonet i exempelvis kylskåp är som vi alla vet en farlig "sopa".

Handlingsplan mot buller (M 1992:02):

Med hänsyn till den mängd apparater som idag finns i ett välutrustat hem kommer konsumenterna att bli alltmer uppmärksamma på värdet av låga ljudnivåer. För att ge konsumenterna en möjlighet att välja tystgående hushållsartiklar är det nödvändigt att bulleravgivningen redovisas på ett lämpligt och lättförståeligt sätt. Utredningen välkomnar därför den möjlighet som den nu föreslagna lagen öppnar för en sådan märkning.

De bemyndiganden för regeringen som lagen innehåller att meddela föreskrifter om luftburet buller, dels i fråga om obligatorisk märkning, dels i fråga om frivillig märkning som lagen innehåller kan vålla problem. För att undvika missförstånd om att det kan röra sig om såväl en frivillig som obligatorisk märkning av hushållsapparater bör det i propositionen tydligare framgå att bemyndigandet i 3 § avser den nu förestående anpassningen till EG:s bestämmelser medan bemyndigandet i 2 § avser en framtida EG-anpassning.

Det är brist i promemorian att den fortsatta hanteringen av märkning av hushållsapparater för svenskt vidkommande inte nämns. Som särskild utredare för att ta fram en handlingsplan mot buller är det angeläget att det snart införs föreskrifter om en sådan märkning. Enligt direktiven har jag möjlighet att successivt lägga fram delförslag till åtgärder som kan genomföras snabbt. Jag utgår därför från att samråd under hand kommer att ske med mig i fråga om de eventuella föreskrifter som kan komma att meddelas med stöd av bemyndigandet i 3 §.

RÅDETS DIREKTIV

av den 14 maj 1979

om märkning som anger hushållsapparaters energiförbrukning

(79/530/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande²,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs
yttrande³, och

med beaktande av följande:

I resolutionen den 17 september 1974 om en ny energipolitisk
strategi för gemenskapen⁴ enades rådet om målsättningen att
begränsa ökningen av förbrukningen inom gemenskapen
genom åtgärder som syftar till en rationell och ekonomisk
energianvändning utan att äventyra målsättningen för social
och ekonomisk tillväxt.

I resolutionen den 17 december 1974 om ett åtgärdsprogram

inom gemenskapen för ett rationellt energitnyttjande⁵ konsta-
terade rådet, att kommissionen i sin rapport till rådet med
titeln "Rationell energianvändning" hade upprättat ett åt-
gärdsprogram för gemenskapen på detta område.

Det är viktigt att gemenskapen beslutar om åtgärder för
rationell användning och besparing av energi för att minska
nuvarande och framtida problem med tillgången av kolväten.

Den 4 maj 1976 antog rådet en rekommendation om rationell
energianvändning vid bruk av elektriska hushållsapparater⁶.

Varje förbättring i en rationell energianvändning gynnar
miljön i stort.

Allmänheten bör på ett så begripligt och enhetligt sätt som
möjligt upplysas om olika hushållsapparaters specifika
energiförbrukning. Sådana korrekta, relevanta och jämförbara
upplysningar kan påverka allmänhetens val till förmån för de
apparater som förbrukar mindre energi och därigenom påverka
tillverkarna att vidta åtgärder för att minska energiförbruk-
ningen hos apparater som de tillverkar.

¹ EGT nr C 212, 6.9.1978, s. 2.

² EGT nr C 93, 9.4.1979, s. 72.

³ Yttrande avgivet den 4 och 5 april 1979 (ännu inte
offentligtgjort i Europeiska gemenskapens officiella tidning).

⁴ EGT nr C 153, 9.7.1975, s. 1.

⁵ EGT nr C 153, 9.7.1975, s. 5.

⁶ EGT nr L 140, 28.5.1976, s. 18.

SLUTLIG

Observera att bilagorna 2 och 3 till direktivet inte har tagits med.

Denna information lämnas för närvarande på olika sätt, antingen i enlighet med nationella författningar eller utan stöd i sådana. Denna situation kan skapa icke tullmässiga handels hinder för hushållsapparater inom gemenskapen.

Energiförbrukningen för varje typ av apparat måste därför mätas i enlighet med harmoniserade standarder och det måste vara möjligt att i försäljningsledet kontrollera att dessa standarder tillämpas.

Det är inte nödvändigt att införa ett obligatoriskt system i samtliga medlemsstater.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Detta direktiv syftar till att harmonisera nationella föreskrifter avseende skyldighet att lämna information, särskilt i form av märkning, om energiförbrukning samt kompletterande information avseende följande hushållsapparater:

- Apparater för uppvärmning av vatten.
- Ugnar.
- Kylskåp och frysar.
- Tvättmaskiner.
- TV-apparater.
- Diskmaskiner.
- Torktumlare
- Strykmaskiner

Detta direktiv gäller inte märkplåtar eller motsvarande som av säkerhetsskäl skall finnas på dessa apparater.

Artikel 2

Informationen om hushållsapparaters energiförbrukning skall till gagn för konsumenten anges i enlighet med de standarder och metoder, som fastläggs genom direktiv för var och en av de typer av apparater som anges i artikel 1, och som antagits i samband med genomförandet av detta direktiv. Denna information skall lämnas av tillverkaren av apparaterna eller,

när denne är etablerad utanför gemenskapen, av den inom gemenskapen etablerade importören. Den som lämnar informationen ansvarar för att den är korrekt.

Artikel 3

1. Medlemsstaterna får ålägga alla tillverkare eller importörer som marknadsför de hushållsapparater som anges i genomförandedirektiven inom deras territorium att tillhandahålla en etikett i enlighet med detta direktiv.

De etiketter som används i medlemsstaterna skall alltid överensstämma med kraven i detta direktiv samt i genomförandedirektiven.

2. För märkningen skall följande bestämmelser gälla:

- a) Tillverkaren eller, när denne är etablerad utanför gemenskapen, importören skall till varje apparat tillhandahålla relevanta etiketter avseende den typ av apparat som anges i genomförandedirektiven.
- b) De etiketter som tillverkarna eller importörerna tillhandahåller skall anbringas på ifrågavarande apparater när dessa ställs ut för försäljning av återförsäljare. Etiketten skall fästas på den plats som kan anges i respektive genomförandedirektiv eller, om ingen sådan angivits, på väl synlig plats.

I de fall apparater inte är försedda med etiketter skall tillverkaren eller, när denne är etablerad utanför gemenskapen, importören vara skyldig att tillhandahålla ifrågavarande etiketter på begäran av återförsäljaren.

Artikel 4

1. Ingen medlemsstat får vare sig förbjuda eller begränsa marknadsföringen av de hushållsapparater som anges i artikel 1 på grund av märkning som anger deras energiförbrukning, om bestämmelserna i detta direktiv och i genomförandedirektiven är uppfyllda.

2. Med förbehåll för resultatet av stickprovskontroller efter det att sådana apparater ställts ut till försäljning skall medlemsstaterna anse att de hushållsapparater som anges i artikel 1 uppfyller bestämmelserna i detta direktiv och i genomförandedirektiven, om de förses med vederbörlig etikett.

Artikel 5

Alla ändringar som krävs för anpassning till den tekniska

utvecklingen av

Artikel 8

- bilagorna till detta direktiv,
- de tekniska bilagorna till de särdirektiv som avser olika hushållsapparater eller grupper av hushållsapparater

skall antas enligt proceduren i artikel 7.

Artikel 6

1. En kommitté för anpassning till den tekniska utvecklingen av direktiven om märkning som anger hushållsapparaters energiförbrukning, nedan kallad "kommittén", tillsätts härmed. Den skall bestå av representanter för medlemsstaterna med en representant för kommissionen som ordförande.
2. Kommittén skall själv bestämma sin arbetsordning.

Artikel 7

1. När den procedur som fastställs i denna artikel skall följas, skall frågan hänskjutas till kommittén av ordföranden antingen på dennes initiativ eller på begäran av en representant för en medlemsstat.
2. Kommissionens representant skall till kommittén överlämna ett utkast med förslag till de åtgärder som skall vidtas. Kommittén skall avge sitt yttrande om förslaget inom en tidsgräns som fastställts av ordföranden beroende på hur brådskande frågan är. Yttranden skall godkännas med 41 rösters majoritet, varvid medlemsstaternas röster skall vägas i enlighet med vad som föreskrivs i fördragets artikel 148 2. Ordföranden får inte rösta.
3. a) När de förutsedda åtgärderna överensstämmer med kommitténs yttrande skall kommissionen besluta i enlighet härmed.
b) När dessa åtgärder inte överensstämmer med kommitténs yttrande, eller om inget yttrande avges, skall kommissionen utan dröjsmål lägga fram ett förslag till åtgärder för rådet. Rådet skall fatta beslut med kvalificerad majoritet.
c) Om rådet inte fattat något beslut inom sex månader efter det att förslaget lagts fram, skall kommissionen besluta i enlighet med de föreslagna åtgärderna.

Överensstämmelse med nationella bestämmelser om märkning som anger hushållsapparaters energiförbrukning skall intygas antingen av medlemsstaterna eller av organ som utsetts för detta ändamål.

När en medlemsstat utsett ett organ inom sitt territorium för att intyga att etiketter som anger hushållsapparaters energiförbrukning uppfyller kraven i detta direktiv och i respektive genomförandedirektiv, skall medlemsstaten anmäla namnet på detta organ till kommissionen och de övriga medlemsstaterna.

Artikel 9

Alla medlemsstater, inklusive de stater som inte inför obligatorisk märkning, skall vidta erforderliga åtgärder för att säkerställa att varje etikett som anger energiförbrukning ifråga om hushållsapparater som ställs ut till försäljning inom deras territorier och som är fastsatt på en apparat av ett av de slag som anges i artikel 1, för vilken ett genomförandedirektiv gäller, i alla avseenden uppfyller kraven i detta direktiv och i respektive genomförandedirektiv. Medlemsstaten skall också vidta nödvändiga åtgärder för att förbjuda att etiketter, märkningar, symboler eller påskrifter som inte uppfyller kraven i detta direktiv och i respektive genomförandedirektiv presenteras på liknande sätt.

Artikel 10

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom två år efter dagen för anmälan av det första genomförandedirektivet.
2. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om de åtgärder som de vidtar på det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 11

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 14 maj 1979.

På rådets vägnar

R. MONORY

Ordförande

BILAGA 1

1. Den etikett som anger energiförbrukningen skall ha den form och storlek som framgår av bilaga 2 och i det övre vänstra hörnet visa det märke som återfinns i bilaga 3
2. Etikettens yttre mått skall vara 90 x 100 mm.
Etiketten skall ha rundade hörn med 6 mm's radie.
3. Etikettens text skall vara tryckt med svart färg mot en orange bakgrund.
4. Den övre delen skall vara 20 mm hög och innehålla den symbol som återfinns i bilaga 3 som skall tryckas på den plats som anges i bilaga 2.
5. Den särskilda informationen skall ramas in i ett 78 x 74 mm stort fält.
6. Plats måste beredas i övre delen av det fält som reserverats för särskild information och där skall apparattyp, märke och modell anges. Formatet bestäms för varje apparattyp för sig.
7. Etikettens olika fält skall avskiljas med en horisontell linje.
8. De ovannämnda formaten får avvika med 20 %.
9. Med varje apparat skall tillverkarna tillhandahålla en uppsättning etiketter på säljlandets olika språk. Dessa etiketter skall lätt kunna avlägsnas från sitt underlag. De skall antingen vara bestrukna med något bindemedel på baksidan så att de kan sättas fast på apparaten och efter försäljningen lätt avlägsnas utan att lämna spår som inte kan tas bort med vanliga hushållsprodukter eller sitta fast elektrostatiskt på apparaten.
10. Etiketten får kompletteras eller modifieras genom tillägg av sådana andra uppgifter, måttuppgifter eller godkännandemärken rörande t.ex. vattenförbrukning eller bullernivåer som kan krävas genom andra direktiv.

RÅDETS DIREKTIV

av den 14 maj 1979

om tillämpning på elektriska ugnar av direktiv 79/530/EEG om märkning som anger hushållsapparaters energiförbrukning

(79/531/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande²,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³, och

med beaktande av följande:

Rådets direktiv 79/530/EEG av den 14 maj 1979 om märkning som anger hushållsapparaters energiförbrukning⁴ föreskriver att ett genomförandedirektiv skall fastställa de standarder och metoder som skall gälla för ugnar.

Allmänheten bör på ett så begripligt och enhetligt sätt som möjligt upplysas om elektriska ugnars specifika energiförbrukning. Sådana korrekta, relevanta och jämförbara upplysningar kan påverka allmänhetens val till förmån för de elektriska ugnar som förbrukar mindre energi och därigenom påverka tillverkarna att vidta åtgärder för att minska energiförbrukningen i ugnar som de tillverkar.

Information om elektriska ugnar skiljer sig från den som lämnas om ugnar som använder andra värmekällor.

Artikel 10.1 i direktiv 79/530/EEG föreskriver att medlemsstaterna skall följa det direktivet inom två år efter anmälan av det första genomförandedirektivet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Detta direktiv syftar till att harmonisera nationella föreskrifter avseende skyldigheten att lämna information om energiförbrukningen i elektriska ugnar med strålvärme, antingen de är fristående eller ingår i en kombinerad hushållsinstallation, samt kompletterande information.

Artikel 2

Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att etiketter som anger energiförbrukning och all övrig information om energiförbrukning står i överensstämmelse med de definitioner och regler som fastställs genom direktiv 79/530/EEG och genom detta direktiv.

Artikel 3

I detta direktiv skall de standarder och metoder som anges i direktiv 79/530/EEG, artikel 2, vara de som redovisas i bilaga 1 till detta direktiv.

Artikel 4

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom två år efter dagen för anmälan och skall genast underrätta kommissionen om detta.
2. Medlemsstaterna skall meddela kommissionen varje åtgärd som de vidtar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 5

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 14 maj 1979.

På rådets vägnar

R. MONORY

Ordförande

SLUTLIG

¹ EGT nr C 212, 6.9.1978, s. 7.

² EGT nr C 93, 9.4.1979, s. 72.

³ Yttrande avgivet den 4 och 5 april 1979 (ännu inte offentliggjort i Europeiska gemenskapens officiella tidning).

⁴ EGT nr L 145, 13.6.1979, s. 1.

Observera att bilaga 2 till direktivet inte har tagits med.

BILAGA 1

1. Alla bestämmelser i direktiv 79/530/EEG skall gälla etiketter på elektriska ugnar.
- 2.1. Tillverkarna eller importörerna skall ansvara för mätningen av energiförbrukningen och upprättandet av den nedan angivna, kompletterande informationen i enlighet med de mätmetoder som anges i CENELEC:s harmoniseringsdokument HD 376 från oktober 1978, med undantag för punkt 3.2, 4.2 och 7.
- 2.2. Följande gäller när riktigheten av etikettens information skall kontrolleras:
 - 2.2.1. Den mätning som utförs på en apparat som uppfyller tillverkningsspecifikationerna och som utvalts genom stickprov bland apparater av samma typ får inte avvika med mer än 15 % från den information som lämnas på etiketten.
 - 2.2.2. Om så är fallet skall ytterligare en kontroll utföras på tre apparater som uppfyller tillverkningsspecifikationerna och som utvalts genom stickprov bland apparater av samma typ.
 - 2.2.3. Om medelvärdet av de kontroller som utförts på dessa tre apparater avviker med mer än 10 % från den information som lämnas på etiketten får tillverkaren eller importören endast distribuera etiketter som ändrats. Detta gäller såvida inte ytterligare mätningar, utförda på begäran av tillverkaren i närvaro av en representant för det organ som tillsatts av medlemsstaten för att utföra kontroller, leder till ett medelvärde som inte avviker med mer än 10 % från den information som lämnas på etiketten.
3. Den information som är specifik för elektriska ugnar skall lämnas i det fält som reserverats för detta ändamål. Den skall ange apparattyp, nyttovolym, energiförbrukning vid uppvärmning till 200°C, energiförbrukning för att upprätthålla en temperatur på 200° i en timme, den totala förbrukningen, energiförbrukningen vid en eventuell automatisk rengöringsprocess (så snart en metod för detta har godkänts) och en hänvisning till de standarder som använts för att mäta dessa data. Tryckstilen Univers 65 skall användas i enlighet med exemplen i bilaga 2 a, b, c, d, e och f.
 - 3.1. Dessa data uttrycks med följande termer på de olika språken:
 - 3.1.1. *Apparattyp*
 - "Elbakeovn" på danska (DK),
 - "Elektrobackofen" på tyska (D),
 - "Electric oven" på engelska (E),
 - "Four électrique" på franska (F),
 - "Forno elettrico" på italienska (I),
 - "Elektrische oven" på holländska (NL).Dessa ord skall åtföljas av märke och modell.
 - 3.1.2. Ett horisontellt obrutet streck skall skilja denna information från det följande.
 - 3.1.3. *Volymer*
 - Nyttevolumen (DK),
 - Nutzvolumen (D),
 - Usable volume (E),
 - Volume utilisable (F),
 - Volume utilizzabile (I),
 - Bruikbaar volume (NL).Denna mängd skall uttryckas i liter.

3.1.4. En horisontellt obrutet streck skall skilja denna information från det följande:

3.1.5. *Energiförbrukning*

3.1.5.1. Energiförbrukning vid uppvärmning till 200°C (DK),

Energieverbrauch für Aufheizen auf 200°C (D),

Preheat consumption to 200°C (E),

Consommation de montée à 200°C (F),

Consumo per raggiungere i 200°C (I),

Verbruik om 200°C te bereiken (NL).

Denna mängd skall uttryckas i kWh.

Energiförbrukning till upretholdelse af 200°C i én time (DK),

Energieverbrauch für einstündige Temperaturhaltung auf 200°C (D),

Steady state consumption (one hour at 200°C) (E),

Consommation de maintien pendant une heure à 200°C (F),

Consumo per mantenere per un ora i 200°C (I),

Verbruik om gedurende een uur 200°C te handhaven (NL).

Denna mängd skall uttryckas i kWh.

Summan av dessa två mängder skall anges omedelbart under dessa uppgifter. Ett streck, som skall vara lika brett som siffrorna och förkortningen av enheten, skall skilja denna summa från det föregående. Summan skall föregås av följande ord:

I ALT (DK),

INSGES. (D),

TOTAL (E),

TOTAL (F);

TOTALE (I),

TOTAAL (NL).

3.1.5.2. Ett horisontellt obrutet streck skall skilja denna information från det följande:

3.1.5.3. Energiförbrukning till rensning (DK),

Energieverbrauch für Reinigungsprozess (D),

Cleaning cycle consumption (E),

Consommation du cycle de nettoyage (F),

Consumo del ciclo di pulizia (I),

Verbruik van de reinigingscyclus (NL).

Sistnämnda information skall återfinnas på etiketten senast två år efter det att metoden antagits av kommittén för anpassning till den tekniska utvecklingen.

3.1.6. Ett horisontellt obrutet streck skall skilja denna information från det följande:

3.1.7. *Standard*

Den standard som används skall framgå i hela fältets bredd genom beteckningen "CENELEC HD 376".

3.1.8. Informationens beteckning skall återfinnas i en kolumn som sträcker sig från fältets vänstra marginal till 30 mm från den högra marginalen. Informationen skall återfinnas i en kolumn som sträcker sig från 30 mm till vänster om fältets högra marginal till denna marginal.

3.1.9. Titlarna skall tryckas med stilen Univers 65.

3.1.10. En avvikelse på 20 % skall tillåtas för de ovan nämnda måttangivelsena.

— — — —

RÅDETS DIREKTIV
av den 1 december 1986
om luftburet buller från hushållsapparater
(86/594/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta.

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande²,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³, och

med beaktande av följande:

Europeiska gemenskapernas åtgärdsprogram för miljöfrågor från 1973⁴ och 1977⁵ betonar hur allvarligt bullerstörningsproblemet är och framhåller särskilt behovet av åtgärder mot källan till bullret.

Allmänheten bör på ett så lättförståeligt och enhetligt sätt som möjligt informeras om bullernivåer från hushållsapparater. Korrekt, relevant och jämförbar information kan tjäna som ledning för allmänheten så att man väljer mindre bullriga hushållsapparater. Som ett resultat av detta påverkas tillverkarna att vidta åtgärder så att bullernivåerna sänks på hushållsapparaterna de tillverkar.

När det är fråga om samma grupp av hushållsapparater bör det av praktiska skäl, och för att undvika en alltför riklig mängd av märkningar på sådana apparater, lämnas information om bullernivåer på den märkning som föreskrivs enligt rådets direktiv 79/530/EEG av den 14 maj 1979 om märkning

som anger hushållsapparaters energiförbrukning⁶, och särdirrektiv.

Harmoniseringen av lagstiftningen måste i det här fallet begränsas till de krav som är nödvändiga för att mäta luftburet buller från hushållsapparater och för att kontrollera den deklarerade nivån. Sådana krav måste ersätta de nationella bestämmelserna på området.

Detta direktiv definierar bara de nödvändigaste kraven. Det förutsätts att dessa krav uppfylls endast när harmoniserade standarder tillämpas. Det är därför nödvändigt att ha tillgång till dessa standarder för att mäta och kontrollera den deklarerade nivån för luftburet buller från en hushållsapparat som är i drift.

Europeiska organisationen för standardisering (CEN) och Europeiska organisationen för standardisering inom elområdet (CENELEC) erkänns vara de organ som är behöriga att utarbeta och anta harmoniserade standarder (europiska standarder eller harmoniseringsdokument) på uppdrag av kommissionen enligt rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983, vilket fastlägger ett informationsförfarande för tekniska standarder och föreskrifter⁷, och enligt allmänna riktlinjer för samarbetet mellan kommissionen och dessa två organ, vilket undertecknats den 13 november 1984.

I avvaktan på harmoniserade standarder säkerställs en fri spridning av varor genom att man accepterar produkter, som uppfyller nationella standarder och tekniska föreskrifter, och som genom ett tillsynsförfarande anses uppfylla kraven i detta direktiv.

¹ EGT nr C 181, 19.7.1982, s. 1 och

EGT nr C 334, 10.12.1983, s. 15.

² EGT nr C 277, 17.10.1983, s. 166.

³ EGT nr C 205, 9.8.1982, s. 13.

⁴ EGT nr C 112, 20.12.1973, s. 3.

⁵ EGT nr C 139, 13.6.1977, s. 3.

⁶ EGT nr L 145, 13.6.1979, s. 1.

⁷ EGT nr L 109, 26.4.1983, s. 8.

Ständiga kommittén, tillsatt enligt artikel 5 i direktiv 83/189/EEG, är mest lämpad att säkerställa tillsynen över att harmoniserade standarder och nationella standarder och tekniska föreskrifter överensstämmer sinsemellan.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Detta direktiv skall omfatta bestämmelser om
 - allmänna principer för publicering av information om luftburet buller från hushållsapparater,
 - mätmetoder för att bestämma luftburet buller från hushållsapparater,
 - tillsynsförfarande när det gäller nivåer på luftburet buller från hushållsapparater.
2. Detta direktiv skall inte gälla
 - apparater, utrustning eller maskiner som uteslutande är avsedda för industriell eller yrkesmässig användning,
 - apparater som ingår som integrerade delar av en byggnad eller dess installationer som t.ex. utrustning för luftkonditionering, uppvärmning och ventilation (utom hushållsfläktar, spisfläktar och fristående uppvärmningsanordningar), oljebrännare för central uppvärmning och pumpar för vatten- och avloppsanläggningar,
 - delar av utrustning som t.ex. motorer,
 - elektroakustiska apparater.

Artikel 2

I detta direktiv avses med

- a) *hushållsapparat*: varje maskin, del av maskin eller installation som tillverkats för huvudsaklig användning i bostäder, inklusive källare, garage och andra uthus, i synnerhet hushållsapparater för underhålls- och rengöringsändamål, tillredning och lagring av matvaror, produktion och distribution av värme och kyla, luftkonditionering samt andra apparater som inte används yrkesmässigt,
- b) *grupp*: alla modeller (eller typer) av olika hushållsapparater som utformats för samma ändamål och som drivs med samma huvudkraftkälla. I allmänhet ingår flera modeller (eller typer) i en och samma grupp.
- c) *serie*: alla hushållsapparater som hör till samma modell (eller typ), som har bestämda egenskaper och produceras av samma tillverkare,

- d) *parti*: en viss angiven kvantitet av hushållsapparater av en viss serie framställd under likartade förhållanden,
- e) *luftburet buller*: den A-vägda ljudeffektnivån, L_{WA} , från en hushållsapparat, uttryckt i decibel (dB) relativt en picowatt (1pW) överförd via luften.

Artikel 3

1. En medlemsstat kan för vissa grupper av apparater föreskriva publicering av information om luftburet buller från dessa apparater.

Denna information skall lämnas av tillverkaren eller, där tillverkaren driver sin rörelse utanför gemenskapen, av den inom gemenskapen etablerade importören.

När så är fallet

- a) skall bullernivån, om vilken information skall lämnas, bestämmas enligt villkoren i artikel 6.1.
- b) kan informationen bli föremål för stickprovskontroller enligt principerna i artikel 6.2; den berörda medlemsstaten får vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att den tillhandahållna informationen uppfyller kraven i detta direktiv,
- c) skall tillverkaren eller importören ansvara för att den lämnade informationen är riktig.

2. När en medlemsstat inte kräver att information om det avgivna luftburna bullret skall publiceras kan tillverkaren eller importören ändå publicera sådan information, men punkt 1, tredje stycket, a, b och c, skall dock fortfarande gälla.

Artikel 4

I de fall det föreskrivs en etikett med annan information för samma grupp av hushållsapparater, t.ex. enligt ett särdirektiv antaget under direktiv 79/530/EEG, skall information om det luftburna bullret lämnas på samma etikett.

Artikel 5

1. Ingen medlemsstat får vägra, förbjuda eller begränsa marknadsföringen och försäljningen av hushållsapparater av skäl som hänför sig till information om det luftburna bullret från sådana apparater, om informationen om sådana apparater uppfyller de krav som fastställs i detta direktiv.

2. Utan att det påverkar resultaten av stickprovskontroller, som får utföras sedan hushållsapparaterna bjudits ut till försäljning, skall medlemsstaterna anses att publicerad information om luftburet buller överensstämmer med bestämmelserna i detta direktiv.

Artikel 6

1. a) Den allmänt använda testmetoden för att bestämma det luftburna bullret från hushållsapparater måste vara så noggrann att mätosäkerheten svarar mot en standardavvikelse på högst 2 dB när det gäller A-vägd ljudeffektnivåer.

Standardavvikelsen som nämns i första stycket skall motsvara den ackumulerade inverkan av alla källor till osäkerhet i mätningarna med undantag av variationen i apparatens ljudnivå vid olika mätningar.

- b) Den allmänt använda testmetoden som nämns i a) skall för varje apparatgrupp kompletteras med en beskrivning av plats, installation, belastning och körning av apparaterna under provförhållanden som simulerar en normal användning och säkerställer en fullgod repeterbarhet och reproducerbarhet. Standardavvikelsen för reproducerbarhet måste anges för varje apparatgrupp.

2. Den statistiska metod man skall använda för att verifiera den deklarerade bullernivån hos apparater i samma parti skall vara stickprovsmätningar på enstaka apparatpartier med hjälp av ensidigt bestämda tester.

De grundläggande statistiska parametrarna i den statistiska metod som nämns i första stycket skall vara sådana att sannolikheten för ett godtagande är 95 % om 6,5 % av bullernivåerna i ett parti är högre än den deklarerade nivån. Minst tre exemplar måste provas. Den valda statistiska metoden kräver att man använder en total referensstandardavvikelse på 3,5 dB.

Före den 1 januari 1991 skall rådet på förslag av kommissionen fastställa nya värden för antal exemplar och referensstandardavvikelse för varje grupp hushållsapparater.

Artikel 7

Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att tillverkaren eller importören, om han inte väljer att återkalla det defekta partiet från marknaden, utan dröjsmål rättar informationen, om det vid kontroll enligt artikel 6.2 visar sig att nivån på det luftburna bullret från ett parti apparater överskrider den deklarerade nivån.

Artikel 8

1. Medlemsstaterna skall förutsätta att uppgiften om luftburet buller från en hushållsapparat följer kraven i detta direktiv och att kontrollerna har genomförts på rätt sätt av medlemsstaterna, om mätningarna för att bestämma nivån på det luftburna bullret och de kontroller som hör dit har utförts enligt:

- a) nationella standarder som inbegriper harmoniserade standarder till vilka referenser har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Medlemsstaterna skall offentliggöra referenser till de nationella standarderna; eller
- b) de nationella standarder och tekniska föreskrifter som nämns i punkt 2 om det inte finns någon harmoniserad standard på de områden som täcks av dessa nationella standarder och föreskrifter.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de nationella standarder och tekniska föreskrifter som nämns i punkt 1 b och som de anser motsvarar kraven i artikel 6. Kommissionen skall skyndsamt vidarebefordra dessa texter till övriga medlemsstater. Enligt det förfarande som fastställs i artikel 9.2 skall kommissionen informera medlemsstaterna om vilka av dessa nationella standarder och tekniska föreskrifter som skall förutsättas motsvara kraven i artikel 6.

Medlemsstaterna skall se till att referenser till dessa nationella standarder och tekniska föreskrifter offentliggörs. Kommissionen skall se till att de även offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 9

1. När en medlemsstat eller kommissionen anser att de harmoniserade standarder som nämns i artikel 8.1 a inte helt motsvarar kraven i artikel 6, skall denna medlemsstat eller kommissionen ta upp frågan inför Ständiga kommittén utsedd genom direktiv 83/189/EEG, nedan kallad "kommittén", och därvid ange sina skäl för detta. Kommittén skall avge ett utlåtande och behandla ärendet brådskande.

Med hänsyn till kommitténs utlåtande skall kommissionen underrätta medlemsstaterna om huruvida offentliggörandet enligt artikel 8.1 a av de berörda standarderna skall återkallas.

2. Vad beträffar de nationella standarder och tekniska föreskrifter som nämns i artikel 8.2 skall kommittén förfara på följande sätt:

- a) Kommissionens företrädare skall förelägga kommittén ett förslag till åtgärder. Kommittén skall yttra sig över förslaget inom den tid som ordföranden bestämmer med hänsyn till hur brådskande frågan är. Kommittén skall fatta sitt beslut med en majoritet av 54 röster, varvid medlemsstaternas röster skall vägas enligt fördragets artikel 148.2. Ordföranden får inte rösta.
- b) Kommissionen skall själv anta förslaget om det har tillstyrkts av kommittén.

- c) Om förslaget inte har tillstyrkts av kommittén eller om inget yttrande avges, skall kommissionen utan dröjsmål föreslå rådet vilka åtgärder som skall vidtas. Rådet skall fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet.
- d) Om rådet inte har fattat något beslut inom tre månader från det att förslaget mottagits, skall kommissionen själv besluta att de föreslagna åtgärderna skall vidtas.

Artikel 10

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom 36 månader efter

dagen för anmälan¹ och skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 11

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 1 december 1986.

På rådets vägnar

A. CLARK

Ordförande

¹ Direktivet har anmälts till medlemsstaterna den 24 december 1986.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 oktober 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, P. Westerberg, Ask

Statsrådet Davidson anmäler fråga om *märkning av hushållsapparater*.

Regeringen beslutar att genom proposition lämna förslag till riksdagen om märkning av hushållsapparater i enlighet med bilagan till detta protokoll.

Ur protokollet:

Maud Melin

